

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2019

Petra Čížková

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra Sociologie

Vnímání změn v lokální kultuře dominantní a přilehlé obce

Bakalářská práce

Autor: Petra Čížková

Studijní program: B6703 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: doc. Mgr. Ján Bunčák, CSc.

Hradec Králové, 2019

Zadání bakalářské práce

Autor:	Petra Čížková
Studium:	F16BP0035
Studijní program:	B6703 Sociologie
Studijní obor:	Sociologie obecná a empirická
Název bakalářské práce:	Vnímání změn v lokální kultuře dominantní a přilehlé obci.
Název bakalářské práce AJ:	Perception of Changes in the local Culture of the dominant and adjacent Community.

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem bakalářské práce je popsat vnímání změn v místní kultuře obce a pozůstatky z lidové kultury v obci Týniště nad Orlicí příslušníky tří generací obyvatel. Stejná sonda bude provedena v přilehlé obci Křivice se záměrem porovnat dynamiku změn ve velikostně rozdílných, ale sousedících obcích. Bude použita metoda polo-strukturovaných rozhovorů s reprezentanty mladých lidí, střední generace a starších lidí trvale nebo dlouhodobě žijících v jedné a v druhé obci. Dále bude provedeno porovnání s obcí Vnorovy a rozlišeny různé rozdílnosti či shody ve vnímání kultury v odlišných a různě položených obcích. K porovnání bude použita magisterská diplomová práce s názvem Kulturní koncepce obce Vnorovy ve 20. století.

Hubáček,O.,kol.2015.Lokální funkce kultury.Praha:Filozofická fakulta UK.
Večerková,E.2016.Obyčeje a slavnosti v České lidové kultuře.Praha:Vyšehrad.
Brokl,L.2002.Hledání občanské společnosti.Praha:Národohospodářský ústav Josefa Hlávky.
Heřmanová,E.,J.Patočka.2008.Lokální a regionální kultura v České republice.Praha:ASPI.
Koldinský,L.2002.Týniště nad Orlicí: Město v lesích: Historie slovem i obrazem.Město Týniště nad Orlicí.

Garantující pracoviště: Katedra sociologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: doc. Mgr. Ján Bunčák, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 5.12.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne .....

Podpis.....

Petra Čížková

Anotace

Čížková, Petra. *Vnímání změn v lokální kultuře dominantní a přilehlé obci*.
Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2019

Cílem bakalářské práce je popsat vnímání změn v místní kultuře obce a pozůstatky z lidové kultury ve zvolené obci Týniště nad Orlicí a její přidružené obci Křivice. Záměrem práce je porovnat dynamiku změn ve velikostně rozdílných, ale zároveň sousedících obcích. Práce má poskytnout odpovědi na otázky, zda se liší kulturní aktivity občanů z hlediska porovnání obyvatel města a obyvatel venkova, kdo je organizátorem kulturních aktivit v obcích a jak hojná je participace občanů na místních kulturních aktivitách. V závěru práce porovnávám svoje zjištění s poznatky zjištěnými studentskou diplomovou prací opisující moravskou obec Vnorovy. V závěru práce posuzuji rozdílnosti či shody v kulturní participaci obyvatel v závislosti na geografickém položení obcí.

Klíčová slova: kulturní život, lokální kultura, město, tradice, venkov, zvyky

Annotation

ČÍŽKOVÁ, PETRA. *Perception of Changes in the local Culture of the dominant and adjacent Community*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, Univesity of Hradec Králové, 2019

The aim of the bachelor thesis is to describe the perception of changes in the local culture of village and the remains of folk culture in the chosen village Týniště nad Orlicí and its affiliated village Křivice. The aim of the thesis is to compare the dynamics of changes in two different in size but also neighboring municipalities. The work is looking for answers to three questions, first, if citizen's cultural activities are different in selected city and village, the second, who is the organizer of cultural activities in both types of settlements, and third, how massive is participation of citizens in local cultural activities. In the last part of work I compare my findings with results of similar thesis describing local culture in Moravian village Vnorovy. Differences and similarities in cultural participation of inhabitants according to locality of villages will be assessed.

Keywords: cultural life, local culture, city, traditions, countryside, customs

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce doc. Mgr. Jánovi Bunčákovi, CSc, za odborné vedení mé bakalářské práce a také za cenné připomínky spojené se psáním práce. Další velké díky patří mé rodině a partnerovi za obrovskou podporu a trpělivost s mou maličností při psaní této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	9
1 TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1.1 Dosavadní stav poznání.....	11
1.1.1 Týniště nad Orlicí.....	11
1.1.2 Křivice.....	12
1.1.3 Kulturní akce v Královéhradeckém kraji.....	12
1.1.4 Práce na podobné téma.....	14
1.2 Teorie.....	16
1.2.1 Vymezení pojmů.....	16
1.2.1.1 Definice kultury.....	16
1.2.1.2 Místní kultura.....	19
1.2.1.3 Lidová kultura.....	20
1.2.1.4 Kulturní instituce.....	20
1.2.1.5 Kulturní aktivity.....	22
1.2.1.6 Účast na kultuře.....	22
1.2.1.7 Folklor.....	23
1.2.1.8 Lidové zvyky a tradice.....	24
2 CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	26
3 METODY VÝZKUMU	27
3.1 Konstrukce vzorku.....	29
3.2 Průběh výzkumu a sběr dat.....	30
3.3 Zpracování dat.....	31
4 VÝZKUMNÁ ČÁST.....	32
4.1 Charakteristika zkoumané lokality.....	32
4.2. Kulturní instituce.....	34
4.3 Tradiční kulturní akce konané v Týništi nad Orlicí.....	39
4.4 Tradiční kulturní akce konané v Křivicích.....	43
4.5 Výsledky výzkumu.....	46
4.5.1 Analýza a interpretace rozhovorů.....	46
4.6 Shrnutí výsledků.....	61
ZÁVĚR.....	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	67
Použitá literatura.....	67
Internetové zdroje a elektronické dokumenty.....	68
SEZNAM PŘÍLOH.....	70
Příloha č.1 rozhovor.....	70
Příloha č.2 kódovník.....	79
Příloha č.3 propagace kulturních akcí.....	82
Příloha č.4 fotografie.....	84

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá kulturním životem obyvatel města Týniště nad Orlicí a vesnice Křivice. Toto téma jsem si zvolila proto, že mě místní lidová kultura a tradice zajímají a nalézám v nich mnoho sociologicky zajímavých prvků ke zkoumání. Zajímá mě zejména porovnání dvou sousedících obcí různé velikosti v Královéhradeckém kraji, které jinak mají mnoho společného. Chci zjistit, jak a čím se liší prvky lidové kultury anebo naopak, co je pro ně společné.

Samotná problematika kultury je rozsáhlé téma. Existuje velké množství různých definic a pohledů, jak se dá kultura chápat. Pro účely své bakalářské práce jsem zvolila kulturní život občanů ve dvou obcích, protože kulturní život a lidovost je stále aktuální téma, i když v dnešní době se spousta lidí spíše zavírá doma a sleduje televizi, než aby šli ven a setkávali se s druhými. Dnešní doba je plná vymožeností, a tak se mění i pohled na kulturu jako takovou. Přesouvá se z ulic do domů a lidé jsou více uzavřeni ve své vlastní společnosti.

První kapitola v mé práci se bude týkat stavu dosavadního poznání. Budou zde uvedena témata, která souvisí s touto prací. Nejprve uvedu základní informace o obou obcích, dále se zaměřím na některé zajímavé kulturní akce, které za loňský rok proběhly v Královéhradeckém kraji, a v neposlední řadě ještě zmíním diplomovou práci na podobné téma, která se zabývá obcí Vnorovy.

Literaturu, která je uvedena v zadání, jsem pozměnila v průběhu získávání dalších informací ke své práci. Některé zdroje jsem nahradila jinými, pro mne více užitečnými. A proto některé zdroje nebyly pro tuto práci využity nebo jen velice okrajově.

V druhé kapitole se budu zabývat cílem a metodami výzkumu. K vypracování práce bylo použito empirické šetření, provedené kvalitativní metodou, a to polostrukturovanými rozhovory.

Ve třetí a zároveň poslední kapitole práce se zaměřím na analýzu a následnou interpretaci rozhovorů. Popíšu, jak a kde rozhovory probíhaly a odpovím na výzkumné otázky. Také v krátkosti představím místní kulturní

organizace a spolky, které se na fungování kultury v obcích podílejí. Popíši také nejčastěji zmiňované kulturní akce ve městě Týništi nad Orlicí a vesnici Křivice. Budu se zajímat o to, jestli existuje rozdíl v dodržování tradic ve městě oproti venkovu. Bude mě zajímat, jak jsou občané spokojeni s nabídkou kulturních aktivit. Dále budu zjišťovat, jaká je míra participace občanů na kulturních aktivitách.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Dosavadní stav poznání

1.1.1 Týniště nad Orlicí

Týniště nad Orlicí je krásné menší město, které je obklopeno kouzelnou přírodou. Nachází v Královéhradeckém kraji v okrese Rychnov nad Kněžnou. Spadá pod něj celkem pět vesniček, a to Křivice, Petrovice, Petrovičky, Rašovice a Štěpánovsko. Společně tvoří celek s počtem 6331 obyvatel. Město se nachází v blízkosti soutoku řek Tichá a Divoká Orlice. První písemné zmínky se datují kolem roku 1361. Erb Týniště nad Orlicí získalo v roce 1487. Znak města představuje borovice se zelenými větvemi na červeném štítu. Dále se na kmeni stromu nachází bílý štít se třemi černými pruhy. Dne 1. února 1914 bylo městečko povýšeno na město. Borové lesy, které obklopují Týniště, daly vzniknout přezdívce „město v lesích.“

Z historického hlediska se do začátku 19. století společenský a kulturní život soustředil především na náboženské obřady kolem místního kostela sv. Mikuláše. Mužskou část obyvatelstva lákalo spíše posezení v místních hostincích. Občas do Týniště zavítaly kočovné divadelní soubory, které přinášely vítanou změnu do všedního života obyvatel. V letech 1862–1865 vznikaly pod vlivem národního obrození spolky a vlastenecké sdružení jako Sokol a Hlahol. Ochotnické divadlo v Týništi začalo být populární až v letech 1866. Tehdy spisovatelka Melišová-Körschnerová začala s dětmi nacvičovat recitaci básní a divadelní hry. [Koldinský a kol. 2002] Velkou zajímavostí je, že ochotnické divadlo v Týništi ocenil spisovatel Alois Jirásek, který dal i písemný souhlas k tomu, aby se podle něho jmenoval místní ochotnický spolek. Divadelní soubor Jirásek nikdy nepřerušil svoji činnost a dokázal během roku nastudovat až 10 inscenací. Od roku 1991 je budova kulturního domu v majetku města Týniště a od 1. února 1998 dostalo zařízení název Kulturní centrum. Kulturní centrum až do současnosti zabezpečuje všechny kulturní akce pro občany města i občany z okolí. [Koldinský a kol. 2002]

1.1.2 Křivice

Křivice je malá vesnička, která spadá pod město Týniště nad Orlicí. Křivice se nachází přibližně asi čtyři kilometry od Týniště nad Orlicí směrem na severovýchod. *Jméno obce se v českých zemích vyskytuje jako jediné a její vznik je vázán na starou obchodní stezku z Hradce Králové přes Třebechovice a Lično do Rychnova nad Kněžnou.* [Koldinský a kol. 2002:39] V Křivicích žije přibližně 181 obyvatel. Křivice, jakožto jediná přidružená obec, mají svůj vlastní kostel, a to kostel svatého Vavřince. Písemná zmínka o datu založení obce není. První datum spojené s Křivicemi je až rok 1399. Ves dostala jméno pravděpodobně od prvního obyvatele, který se jmenoval Křivka.

1.1.3 Kulturní akce v Královéhradeckém kraji

Královéhradecký kraj se pyšní spoustou konaných kulturních akcí pro blízkou i vzdálenou veřejnost. Dále bude následovat výčet nejzajímavějších akcí, které byly pořádány pod záštitou Královéhradeckého kraje za loňský rok 2018.

První akcí roku 2018 byla oslava divadla Drak v Hradci Králové. Divadlo oslavilo 60 let od založení. Slavnosti byly podtrženy různými akcemi, jako vzpomínka na minulou slávu.

Únor se nesl ve znamení masopustu. Například velice zajímavý byl druhý ročník masopustního průvodu v Jaroměři, který se konal 3. února. Návštěvníci si mohli zatančit na dobovou hudbu, podívat se na divadlo či ochutnat místní speciality. Je dobré, že se masopustní slavnosti ve větší míře vracejí zpět jako součást vesnických tradic.

V květnu se v Hradci Králové rozezněly hudbou Šimkovy sady. Konal se zde totiž legendární studentský festival oslavující příchod jara, Majáles. Nechyběly populární kapely jako Rybičky 48, Tomáš Klus, UDG či kapela Wohnout.

Červen byl nabitý akcemi. Návštěvníci mohli navštívit například triadvacátý Swingový festival Jardy Marčička, který pořádá každým rokem město Týniště nad Orlicí. Konal se 1. a 2. června na Tyršově náměstí. Na pódiu se představili interpreti mnoha generací jazzu a swingu. Další akcí, která se konala v červnu, byl dvacátý sedmý ročník Folklorního festivalu Pardubice – Hradec Králové. Poslední zajímavou kulturní červnovou akcí byla přehlídka s názvem Mladá scéna. Mladá scéna je celostátní přehlídka studentských divadelních souborů, která se konala v Ústí nad Orlicí.

Červenec se nesl v duchu festivalů. Tím asi nejnavštěvovanějším se stal jeden z nejstarších českých festivalů. Řeč je o Rock for People. Festival začal 3. července a trval čtyři dny. Na festivalu zazářily zahraniční kapely jako Prodigy, Enter Shikari nebo The Kooks. Nechyběla ani česká scéna. Mezi zástupci českých kapel se objevila Vypsaná fixa, Xindl X nebo Tři sestry.

První srpnový víkend se v Hradci Králové konala desátá Nábřežní jazzová pouť. Procházka mezi dvěma pódií mezi různými styly jazzu, kde zahráli muzikanti z našeho regionu. V polovině září se v Rychnově nad Kněžnou konal 60. ročník celostátní soutěže amatérských filmů Rychnovská osmička. Akce probíhala od 14. do 16. září ve společenském centru v Rychnově nad Kněžnou. V porotě usedli režiséři a dlouholetí porotci Rudolf Adler, Miroslav Janek, Roman Vávra, Tereza Brázdová a Šimon Štefanides.

V říjnu se konalo vyhlášení soutěže nejlepší knihovnické a knihovnice Královéhradeckého kraje za rok 2018.

V kategorii Knihovnice/knihovnické malé veřejné knihovny ocenění získaly:

- Ludmila Košťálová z Místní knihovny Dlouhé Dvory
- RNDr. Věra Černá z Místní knihovny Brada-Rybníček
- Ing. Dana Malá z Místní knihovny Prachov
- Milena Archlebová z Obecní knihovny Bohuslavice
- Irena Šklíbová z Městské knihovny Solnice
- Eva Fejtová z Obecní knihovny Dolní Kalná.

V kategorii Knihovnice/knihovnick veřejné knihovny ocenění získaly:

- Stanislava Benešová z Městské knihovny Nová Paka
- Věra Bouzková z Městské knihovny Týniště nad Orlicí. [webové stránky Místní kultura]

Dále se také konal 28. ročník festivalu Jičín – město pohádky. Na festivalu mohli návštěvníci navštívit tvůrčí dílny, divadélka, jarmark a koncerty.

Podzim na Královéhradecku završil jubilejní ročník Cinema Open. Festival se týkal nezávislých filmů. Zázemím mu bylo Bio centrál. Festival nabídl divákům spoustu novinek a výherce nejlepšího filmu získal cenu 25 000 Kč. Vítězi se stali režiséři Milan Cyroň a Tomáš Uhera.

Poslední měsíc v roce patřil Tradiční výstavě betlému na zámku v Kvasinách. Výstava Betlémy v zámku se konala již poosmé. Zajímavostí bylo představení Hřebečského betlému s příběhem Annenruhe od autora Josefa Haldy.

1.1.4 Práce na podobné téma

Diplomová práce – Kulturní koncepce obce Vnorovy

Úvodem bych chtěla zmínit diplomovou práci Martina Motyčky na téma Kulturní koncepce obce Vnorovy. Vnorovy jsou obec s přibližně 3000 obyvateli. Nachází se v Jihomoravském kraji v okrese Hodonín. Vnorovy jsou místo plné dějin, žitých tradic a významných osobností.

V práci se autor zabývá konkrétními požadavky obyvatel na kulturu. Používá k tomu dotazníkové šetření obyvatel Vnorov, díky kterému se pokouší o rozvrstvení kulturních potřeb dle generací a podle pohlaví obyvatel.

Čtenář práce má možnost z předložených argumentů posoudit, nakolik má kultura význam pro obyvatele České republiky, kteří nedisponují vědomostmi a faktografickými údaji jako odborná veřejnost.

Zástupci organizací, které se aktivně podílejí na kulturním životě v obci, jsou „Moravská lodní doprava“, dechová hudby „Vnorovjané“, cimbálová muzika

„Růža“, myslivecký svaz Pomoraví Vnorovy, Moravský rybářský svaz a místní jednota Orel.

V obci o 3044 obyvatelích se dodnes dodržují tradice, jako jsou například krojované hody, poutě ke cti svatého Floriána a k Panně Marii, liturgické průvody obcí o svátku Těla a Krve Páně, velikonoční obchůzky, mikulášské obchůzky, setkávání u cimbálové i dechové hudby a výroba tradičních velikonočních kraslic, pomlázek a figurek z kukuřičného „šustí“. Z pohledu etnografického je zajímavý vnorovský kroj, který je bohatý na výšivky i použité materiály. Dodnes se kroje oblékají při slavnostních příležitostech a liturgických slavnostech během roku. Výraznou zajímavostí je pestrá skupina vnorovských rodáků a osobností. Nejslavnějšími jsou básník Jan Skácel, který se narodil v budově místní školy, dále pak Leoš Janáček. [Motyčka 2010]

Tato práce mě zaujala především tím, že na jejím základě lze konstatovat jistou rozdílnost v dodržování tradic ve Vnorovech oproti mému bydlišti. Je zajímavé zjistit, jaké lidé z druhé strany republiky dodržují tradice a jak na ně nahlízejí. Tato práce mně inspirovala ke zkoumání právě tradic ve městě Týniště nad Orlicí a zároveň přivedla k otázce porovnání dodržování tradic ve městě a na venkově.

Bakalářská práce – Občanská společnost v menším městě

Další prací, na kterou jsem narazila skoro až ke konci psaní své bakalářské práce a byla by škoda ji zde nezmínit, je bakalářská práce kolegyně Kristýny Novákové z Univerzity Hradec Králové oboru Sociologie, která se ve svém výzkumu zabývá občanskou společností v menším městě, kde řeší vazby občanské společnosti na kulturní život ve městě Týniště nad Orlicí. Mne především zaujalo to, že Kristýna píše právě o městě Týništi nad Orlicí. Zabývá se také spolky a organizátory kultury ve městě. V práci má kolegyně velmi pěkně definované kulturní akce, které město pořádá a také dobře popsane to, jak místní spolky a organizace fungují. [Nováková 2016]

Je škoda, že jsem na tuto práci nenarazila dříve, určitě by mi byla velmi přínosná ve zjišťování dalších informací, které jsem konkrétně já nezjišťovala, ale bylo by zajímavé se jimi zabývat nebo pokračovat ve zjišťování podrobnějších informací. Zaujalo mne zjištění, že autorka ve své práci negativně hodnotí využívání divadla. Dle mých zjištění je tomu právě naopak. Mé tvrzení poté rozeberu ve výzkumné části práce.

1.2 Teorie

1.2.1 Vymezení pojmů

Pojem kultura je využíván v mnoha oborech, a proto je velice těžké ho přesně určit. V nadcházející kapitole bych ráda upřesnila několik významů pojmu kultura.

1.2.1.1 Definice kultury

Kultura je pojem, který je dnešní veřejností chápán dosti široce. „V roce 1952 sestavil Alfred L. Kroeber a Clyde Kluckhohn seznam 164 definic kultury.“ [Kroeber, Kluckhohn 1952:33] Myslím si, že dnes existuje definic kultury ještě daleko víc.

Původně se pojmem kultura označovaly vybrané lidské činnosti, zejména pak ty umělecké (literatura, umění, hudba, věda, filozofie apod.). Kultura není vrozená, ale kulturní zkušenosti a dovednosti získáváme během života. Kultura dále podléhá stálému zdokonalování. Jejím základem je tvoření hodnot – vytváří vztah mezi člověkem a okolním světem a přizpůsobuje se dnešní společnosti. Kultura je dle Patočky a Heřmanové „*pojímána jako souhrn všech materiálních a duchovních statků a hodnot, které byly vytvořeny v celé historii lidstva, nebo jako hodnoty, které jsou využitelné v konkrétním čase pro konkrétní společnost.*“ [Patočka, Heřmanová 2008:10]

Dále dle Sociologického slovníku „*Kultura* - (z. lat. *colo* = *vzdělávat, obdělávat, pěstovat; cultura* = *pěstování, vzdělávání*) - jedna z *centrálních kategorií spol. věd, ve svém nejširším pojetí vyjadřující specif. lidský způsob organizace, realizace a rozvoje činností, objektivovaný ve výsledcích fyzické a duševní práce. Pojem byl původně spojován s obděláváním zemědělské půdy (agri cultura).*“ [Petrušek a kol 1996:547]

Pro účel této práce je podstatná právě tato definice z pohledu Věry Patočkové. „*Kultura vytváří řadu různorodých zájmů a potřeb a považujeme ji za významný potenciál, který přispívá k identifikaci a rozvoji na úrovni jednotlivce, skupiny či celé společnosti. Do kultury řadíme nejen její projevy v podobě umělecké činnosti, ale rovněž zájmové a vzdělávací činnosti, spolkové aktivity, tradice a zvyky.*“ [Patočková, Čermák, Vojtišková a kol. 2012:23]

Když se na kulturu podíváme z antropologického pohledu, můžeme kulturu definovat v kontextu člověka následovně: „*Kultura je vše, co z nás činí bytosti specificky lidské, myslící, kritické a eticky angažované. Jejím prostřednictvím rozlišujeme hodnoty a provádíme volby. Jejím prostřednictvím se člověk vyjadřuje, uvědomuje si sám sebe, poznává se jako nedokončený projekt, porovnává svoje dílo, neúnavně hledá nové významy a vytváří díla, která ho přesahují...*“ [Škarbelová, Neshybová, Rektořík 2007:10]

Kulturu můžeme rozdělit do tří oblastí. První oblastí je duchovní, druhá materiální a třetí normativní kultura. Duchovní (nehmotnou) kulturu tvoří výčet výsledků lidské činnosti v oblasti vytváření idejí, myšlenek ve vědě, umění či společenském životě. Do duchovní alias nehmotné kultury patří naše názory, myšlenky, tradice, umění, zvyky, náboženství, způsoby, jakými řídíme společnost (například politický systém). Dále do duchovní kultury patří i schopnost našeho vyjadřování, a to se nazývá jazyková kultura. A v neposlední řadě sem patří i sport a zábava. Dále do nehmotné kultury můžeme zařadit i místní názvy.

Do materiální nebo jinými slovy hmotné kultury patří především všechny hmotné výrobky, které utvořil člověk, ale dále i způsoby a dovednosti. Jedná se o to, jak jedinec dovede používat věci, které sám vytvořil. Můžeme sem zařadit

například hmotné nálezy, jako jsou pohřebiště, sídla, chaty, keramika, šperky a ozdoby. Dále sem patří to, co vytvořilo lidstvo během své existence. Jedná se o stavby, umělecká díla a předměty denní potřeby.

Třetí oblastí je normativní kultura. Sem spadají pravidla, návody chování a jednání člověka ve společnosti. Patří sem morálka, právo a také kultura lidského chování.

Brugger říká, že kulturoschopná činnost člověka může být sice dále vzdělávána, ale původně koření v přírodě čili je vrozená. [Brugger 1994:212] Brugger rozděluje kulturní činnosti do dvou skupin. První skupinou je osobní kultura, jakožto jazyk, život ve společenství, věda, mravnost, náboženství. Druhou skupinou je věcná kultura. Pod ní si můžeme představit techniku a umění. Ale většina kulturních oblastí se rozprostírá v obou oblastech. [Brugger 1994:213]

Richard Osborne definoval kulturu jako:

- Normy, hodnoty, myšlenky a způsoby řešení záležitostí ve společnosti
- Všechny prostředky komunikace, umění, materiální věci a objekty
- Způsoby života sdílené určitou skupinou
- Postupy, které ve společnosti vytvářejí významy (praktiky) [Osborne 2007:139]

Artslexikon, on-line výkladový slovník uvádí, že „*Obecně lze na kulturu nahlížet z několika úhlů:*

- *geneze, vývoj a fungování kultury (evoluce, adaptabilita, reprodukce ad.);*
- *v distributivním smyslu – na úrovni jednotlivých kultur a subkultur (k. společnosti, k. kolektivní), které je možné identifikovat v čase a v prostoru; k. představují jedinečné a unikátní konfigurace artefaktů, idejí, norem, modelů, institucí a kulturních vzorů (předmětem studia jsou explicitní kulturní vzory zahrnující typické a výrazné vnější projevy k. a implicitní kulturní vzory postavené na systému hodnot, norem, názorů) – každá k. má jedinečnou tvář, snaží se odhalit dynamiku k. a její difúzi;*

- kultura na úrovni jednotlivce – analýza vztahu k. a osobnosti, jazyka a myšlení v konkrétním sociokulturním kontextu (jednotlivec je studován jako tvůrce a zároveň i produkt své k.).“ [webové stránky artslexikon]

Funkce kultury

„Hlavním posláním kultury je vytvářet prostředí, které je příhodné pro rozvoj lidských schopností a vlastností. Člověk se rozvíjí tím, že napodobuje kulturní chování jiných, že si danou kulturu osvojuje. Mezi další funkce kultury patří funkce poznávací, zábavná a funkce uchovávání kulturních poznatků minulosti.“ [Wala 2011:6]

Kategorie funkce kultury:

1. **Socializační** – začleňování člověka do společnosti, vytváření nových vztahů mezi jedinci
2. **Humanizační** – učí jedince žít a fungovat ve společnosti
3. **Výchovná** – dává jedinci směr pro začlenění do společnosti
4. **Rekreační** – relaxace, využití volného času, rozptýlení
5. **Akumulativní** – kulturní dědictví, uchovává poznatky (tradice)
6. **Integrativní** – kulturou se vytváří řád, normy lidského spoluzití

1.2.1.2 Místní kultura

Definice místní kultury v Sociologickém slovníku dle Petruska: „Kultura lokální - (z lat. localis = místní) – relativně autonomní, regionálně, časově i prostorově vymezený kulturní systém zahrnující -. artefakty a -'sociokulturní regulativy (-'obyčeje, -'mravy, -. tabu). Pojem kultura lokální fixuje fakt plurality kultur. Jeho základní gnoseologickou funkcí je vést hraniční čáru mezi odlišnými způsoby kulturní adaptace, které si v průběhu dějin vypracovaly historické pospolitosti obývající různé geografické regiony. Z reflexe existence kultury lokální byl odvozen -'kulturní relativismus. Někdy se pojem kultura lokální používá jako synonymum místní kultury v úzkém pojetí regionálních specifik

tzv. kulturního života (viz -. osvěta, -'potenciál sociokulturní).“ [Petrušek a kol 1996:552] Lokální kulturu jakožto subkulturu malých společenství tvoří prvky nemateriální kultury, dále i folklór, místní zvyklosti a kombinace lidové a populární neboli masové kultury.

1.2.1.3 Lidová kultura

Do lidové kultury se řadí projevy duchovního života. Příkladem jsou zvyky a rituály. Lidová kultura se více pojí s lidmi, kteří žijí spíše na venkově než ve městě. „*Bývá tvořena amatérskými, většinou nevzdělanými autory, v oblasti hudební a slovesné kultury je založena na ústním podání, většinou také anonymitě, v manuální a řemeslné výrobě na předávání dlouhodobě se vyvíjejících výrobních zkušeností, pracovních postupů a technologií.*“ [Jančář, Krist, Soukup 2011:56]

Lidová kultura vychází z tradice, která mění svou podobu. Lidovou kulturu můžeme rozdělit na dvě části. První část je tvořena lidovým uměním – hudbou, divadlem, výtvarným uměním. Druhá část lidové kultury se projevuje převážně způsobem života lidové společnosti neboli je to souhrn fyzických a duševních činností člověka. [Jančář, Krist, Soukup 2011:56]

Dnes nelze zcela jasně vymezit hranici mezi venkovskou a městskou lokální kulturou. Důvodem je především to, že velice často dochází k mísení městských a venkovských oblastí. Patočka a Heřmanová ve své knize tvrdí, že města působí díky vyšší sociokulturní heterogenitě a díky funkcím jako kulturní a inovační centra, která jsou tedy více ovlivněna populární kulturou a tlakem globalizace, zatímco na venkově hraje stále ve většině případů významnou roli právě tradiční lidová kultura. [Patočka, Heřmanová 2008:66]

1.2.1.4 Kulturní instituce

K rozvoji kultury slouží také různé kulturní instituce. Instituce poskytují vzdělání nebo zábavu nebo dokonce i poučení. Kulturní instituce zprostředkovávají lidem kulturu. Nejobvyklejšími kulturními institucemi jsou

v dnešní době kino, divadlo, galerie, veřejné knihovny, muzea a různá kulturní střediska. Patočka a Heřmanová ve své knize definují pojem kulturní instituce jako nástroj společnosti, který slouží k enkulturaci. Enkultura je proces, ve kterém si jedinec v průběhu života osvojuje kulturu své společnosti. Společnost socializuje své členy prostřednictvím kulturních institucí nebo prostřednictvím přímého sociálního předávání stereotypizovaných rutinních způsobů řešení běžných situací v sociálním životě. V obecném pojetí lze kulturními institucemi označit konkrétní organizace, jako jsou například knihovny, muzea, archivy, galerie, divadla, festivaly, časopisy, výzkumná a vědecká zařízení. [Patočka, Heřmanová 2008:53]

Chci ještě zmínit financování kultury. Kultura v dnešní demokratické společnosti spadá do oblasti veřejné ekonomiky. „*Kultura v nejširším pojetí je smíšený veřejný statek, na jehož trvalé produkci a spotřebě má každý kulturně vyspělý stát zájem, avšak jeho rozsah a skladbu přímo neurčuje, resp. k určení druhu a množství skladby používá různé nepřímé nástroje.*“ [webové stránky moderní obec] Stát věnuje tvorbě a spotřebě kulturních statků značnou pozornost, ale zároveň se na jejich utváření přímo nepodílí. Z toho lze vyvodit, že finanční prostředky na kulturu musíme rozdělit do dvou částí. První část je získávání peněz na kulturu od občana čili spotřebitele. Druhou část financování kultury tvoří peníze z veřejných rozpočtů, například státní rozpočet a také rozpočet obcí, krajů nebo okresů. V České republice se kultura významně podporuje, ale je vnímána spíše jako doplňková činnost. Na podpoře kultury se významně podílí financování z evropských zdrojů.

Ludmila Kučerová ve svém článku píše: „*je velmi důležitá podpora z pater nejvyšších, ale rozhodující vliv na stav kultury má lidské společenství, jeho duševní úroveň, potřeby a ochota něco pro věc udělat.*“ [webové stránky Místní kultura]

1.2.1.5 Kulturní aktivity

Kulturní aktivity s sebou nesou množství benefitů jak pro obec, tak pro občany. Kultura a kulturní služby znamenají pro obce nejen kulturní nebo společenský jev, ale taky jakýsi způsob udržování tradic. Dále je také nedílnou součástí ekonomického chodu obce. Kulturní aktivita vlastně označuje aktivní jednání, které směřuje k poznávání rozmanitých kulturních hodnot. Mezi kulturní hodnoty řadíme například literární díla, výtvarná a umělecká, a v neposlední řadě hudební a divadelní díla. Nutno také říci, že pod pojmem kulturní aktivity neoznačujeme pouze chování v behaviorálním významu. Vztahují se na takzvanou připravenost k takovému jednání nebo dokonce k zprostředkovanému poznávání.

Marie Gonzálezová rozděluje organizátory kulturních aktivit do tří skupin:

1. Kulturní zařízení, případně kulturní komise a referáty městských a obecních úřadů
2. Spolky, obecně prospěšné společnosti, subjekty zřizované církvemi
3. Obchodní korporace na celém území České republiky [webové stránky Místní kultura]

1.2.1.6 Účast na kultuře

Pojem přítomnost v kultuře neboli účast v kultuře, ačkoli je spíše filozofický než sociologický, je velmi významný. „*Přítomnost v kultuře*“ znamená, že máme vnitřní dispozice umožňující chápat kulturní vzorce a z nich vyplývající chování lidí a taktéž chápat kulturní výtvořky společně s dovedností jejich vytváření a přetváření. Je výsledkem nabyté kulturní kompetence, která pronikla do osobnosti jedince a která podmiňuje její kontakt se světem, a především s jinými lidmi a kulturou.“ [Golka 2007:121]

Tím se dá říci, že participace neboli účast znamená nějaký kontakt člověka s nějakými produkty kultury anebo kulturním jednáním. Patří sem bezprostřední nebo zprostředkovaný kontakt s jinými lidmi. Kontakt s kulturou spočívá v užívání různých produktů kultury. Ať už se jedná o osvojování prvků kultury či

přetváření a reprodukování hodnot v ní obsažených. Kultura podléhá vzorcům. Musí se přizpůsobit tvorbě nových produktů a hodnot, kam patří i lidské jednání. [Golka 2007: 123]

Podle Mariana Golky má účast v kultuře (kulturní participace) následující rysy:

- Do jisté míry se týká každého člověka. (*„Vytváří“ člověka, ale zároveň způsobuje, že kultura se vytváří, transformuje (mění) a přetrvává.*)
- Je propletenecem percepce, exprese a proměn kultury.
- V kulturní participaci je těžké oddělit aktivní role od pasivních.
- Obsahuje spojení intelektuálních prvků (myšlenek) s emocionálními (dojmy) a jinými psychickými akty.
- Je efektem procesu výchovy a vzdělávání.
- Její vývoj probíhá postupně v závislosti na překonávání intelektuálních a emocionálních překážek.
- Je formou sociální interakce – bezprostřední i zprostředkované.
- Ovlivňuje schopnost vnímání světa (hlavně sociálního), např. vytváří vztah k sociální skutečnosti.
- Probíhá v různých formách, v tzv. podsystémech kultury.

[Golka 2007:123]

1.2.1.7 Folklór

Pod pojmem folklór si můžeme představit osobité hudební, taneční a dramatické projevy kultury sjednocených skupin obyvatelstva. Například skupiny venkovského nebo městského obyvatelstva. Mezi folklór může být zahrnuto i výtvarné umění či zvyklosti obyvatelstva. Folklór v České republice má hluboké kořeny. Převažuje spíše na Chodsku a po celé Moravě. Mezi typické znaky patří národní kroje, lidová keramika, lidové písničky a všemožná pořekadla a v neposlední řadě výzdoba obydlí.

Definice ze sociologického slovníku říká toto – „*Folklór (z angl. folklore, složeno z folk=lid; lore=nauka) – spontánní kolektivem vytvářené, sdílené, rozvíjené a předávané slovesné, písňové, taneční a divadelní projevy způsobu života a kultury. Chápe se jako součást místní kulturní tradice, resp. Místní kultury. Folklór je souborem činností vznikajících neprofesionálně, bez specializovaného školení odborných institucí a předávaných a přijímaných v rámci každodennosti svých nositelů.*“ [Petrusek a kol. 1996:319]

Integrační folklór v současné době je ve většině menších obcí předmětem činnosti spolků. Spolkový život v současnosti oživuje a znovu zavádí místní tradice. Mezi hlavní představitele můžeme zařadit ochotníky, Sokol nebo tělovýchovnou jednotu, hasiče, myslivce a další.

1.2.1.8 Lidové zvyky a tradice

Lidové zvyky a tradice se ve společnosti vyvíjely dlouhá staletí a některé se udržely dodnes. Zvyky a tradice především v minulosti souvisely s křesťanskými svátky. V České republice je zajímavé, že každý kraj má své vlastní zvyky, které jsou pro danou oblast specifické.

Slovo tradice pochází z latinského výrazu traditio - znamenající odevzdávání, vypravování, zpráva. Traditio byl způsob převodu vlastnictví osobního majetku v římském právu. Dědic přebíral závazek chránit a pečovat o majetek, který přecházel z jedné generace na druhou. [Giddens 2000: 54]

Tradice je antropologický, religionistický a sociologický pojem, který se snaží vystihnout skutečnost, že společenské instituce, způsoby myšlení a formy lidské zkušenosti jsou odevzdávané z generace na generaci, a tedy existují dřív, než se člověk narodí. Protože jsou kulturně specifické, společnosti se mezi sebou liší. Navzdory skutečnosti, že tradice váže celé společnosti s předchozími a následujícími generacemi, netrvají v neměnnosti a nejsou zakonzervovány. Na rozdíl do laických představ je tradice proměnlivá.

Woitsch chápe tradici ve třech rovinách:

- tradiční pojetí tradice = když lidé pokračují v nějaké činnosti čistě jen proto, že je to tradiční, jako odkaz jejich předků a oni v něm vědomě pokračují,
- tradice jako adaptační strategie (konstruktivistické pojetí),
- středové pojetí tradice.

Šottnerová chápe tradici jako souhrn zvyků a zvyklostí, které mají charakter generačního dědictví.

Richter uvádí, že tradice bývá srovnávána s tím, co je zvyk a dědičnost, často bývá označována jako sociální zvyk nebo sociální dědičnost. [webová stránka Artslexikon]

Tradiční zvyky a jejich dodržování odráží míru tradicionality (tj. tradičnost, tradiční ráz) rezidentů a míru jejich lokální či regionální identifikace a zakotvenosti v území. [Patočka, Heřmanová 2008:80] Mezi nejvýznamnější tradice, které se dodnes udržují v Českých zemích, nebo jsou znovu obnovené, patří masopustní průvod, vynášení Morany, otevírání a zavírání řek, velikonoční koleda, pálení čarodějnic, stavění májky, mikulášská nadílka, posvícení, rozsvícení vánočního stromu a další tradiční vánoční zvyky. *„Řada těchto zvyků a oslav se sice v období před rokem 1968 výrazně sekularizovala, i přesto však v rámci lokální kultury, zejména venkovské kultury dosud plní velmi významnou sociální funkci.“* [Patočka, Heřmanová 2008:80] Přehled zvyků a tradic udržovaných v obcích Čech a Moravy zachycuje tabulka, která představuje výzkum, který se konal v roce 1999. Výzkum pořádal Ústav lidové kultury ve Strážnici.

Dodržování tradic, zvyků a oslav	Velikostní kategorie obce dle počtu obyvatel, Čechy		Velikostní kategorie obce dle počtu obyvatel, Morava		Čechy	Morava	Česká republika
	0-1000	nad 10 000	0-1000	nad 10 000	Celkem	Celkem	Celkem
Masopustní zábava	26	35	38	44	28	40	32
Karneval s maskami	10	10	13	16	11	14	12
Průvod masek	13	17	33	13	14	30	19
Dětský karneval	20	28	24	24	23	26	24
Vynášení Morany	4	13	8	22	5	9	7
Velikonoční dětské obchůzky s řehtačkami	22	3	49	22	20	45	28
Velikonoční koledy s pomlázkami	95	94	97	95	95	97	96
Jarní či letní pálení ohňů	76	65	44	33	76	39	64
Stavění máje	52	38	53	45	52	55	53
Slavnost na počátku léta	3	15	3	13	3	5	4
Pouť	62	45	60	47	62	61	62
Dožínky	14	3	11	7	13	11	12
Vinobraní, dočesná	2	6	3	5	2	5	3
Posvícení	57	27	31	13	54	30	46
Obchůzky Mikuláše, čerta a anděla	93	95	95	95	94	95	95
Adventní zvyky	11	45	8	36	13	12	12
Vánoční vystavování jesliček	18	83	37	84	26	48	34
Společný vánoční stromek na návsi	43	92	48	91	50	56	52
Obchůzka Tří králů po domech	8	24	19	36	10	23	14
Zdroj: Slovník fólklorního hnutí v Čechách, 1999 [Patočka, Heřmanová 2008:81]							

Tabulka: tvorba autorky, Zdroj [Patočka, Heřmanová 2008:81]

2 CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Cílem mé bakalářské práce je především zjistit změny v místní kultuře a rozsah pozůstatků z lidové kultury v Týništi nad Orlicí a jeho přidružené obci Křivice. Zkoumat budu participaci a aktivitu občanů obou obcí a cílem je odpovědět na základní otázku, a to, zda se liší kulturní aktivity občanů v porovnání obyvatel města a obyvatel venkova?

Struktura výzkumných otázek:

1. Je pravda, že na venkově se spíše dodržují tradice než ve městě?

- Hraje v tom nějakou roli velikost obce?
- Které tradice ve svých rodinách dodržují?
- Jak podporuje obec zachování tradic?

2. V jakých kulturách se spíše liší město a venkov?

- Které oblasti kultury jsou přítomny v obcích?
- Které kulturní akce pořádá město oproti venkovu?
- Navštěvují občané z venkova i městské kulturní akce a naopak?

3. Jaké instituce se podílejí na fungování kultury?

- Kdo jsou organizátoři kultury?
- Organizují na venkově kulturní aktivity spíše spolky?
- Podílejí se občané nějak na fungování kultury v obci?
- Jaká je funkce kostela v obcích?

4. Jak dělíme kulturní aktivity?

- Které kulturní aktivity převládají v obci?
- Které jsou populární mezi obyvateli?
- Jaké aktivity či akce navštěvují nejčastěji?
- Chodí spíše do kina nebo do divadla?
- Navštěvují občané divadlo v Týništi nebo dojíždějí jinam?
- Kulturní aktivity – Jak je dělí občané dané obce (typologie dle občanů)

3 METODY VÝZKUMU

Pro účely zpracování této bakalářské práce jsem zvolila kvalitativní metodu výzkumu pro zajištění potřebných informací a dat pro následné zpracování. Mým záměrem bylo hloubkově se zaměřit na kulturní situaci v obou obcích.

Jak by řekl Hendl o kvalitativním výzkumu „*Hlavním úkolem je objasnit, jak se lidé v daném prostředí dobírají pochopení toho, co se děje, proč jednají*

určitým způsobem a jak organizují své všednodenní aktivity a interakce.“ [Hendl 2005: 50]

Dle Dismana je kvalitativní výzkum *„nenumerické šetření a interpretaci sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím“ [Disman, 2002: 285]*

Pro výzkum jsem proto volila kvalitativní metodu sběru dat, a to polostrukturované rozhovory s občany města Týniště nad Orlicí a vesnice Křivice. Polostrukturovaný rozhovor jsem volila, protože mi umožnil rychle reagovat na respondenty a případně se dotazovat na další doplňující otázky a měnit pořadí pokládaných otázek podle situace. *„Jedná se o rozhovor, který vychází ze seznamu otázek nebo témat (tzv. návodu), jež je nutné probrat. Tento seznam má zajistit, že se dostane na všechna důležitá témata. Je na tazateli, v jakém pořadí získá informace, které osvětlí daný problém. Zůstává mu i volnost přizpůsobovat formulace otázek dle situace. Tento typ rozhovoru dává tazateli možnost co nejvýhodněji využít čas k interview, umožňuje mu provést rozhovory s několika lidmi strukturovaněji a ulehčuje jejich srovnání.“ [Hendl 2005: 174]* probíhaly metodou tzv. „Face to face.“

Pro výzkum jsem si definovala vzorek respondentů ve třech věkových kategoriích v obou zkoumaných obcích. První kategorií představují obyvatelé ve věku 18-35 let, druhou respondenti ve věku 36-55 let a třetí občané, respondenti ve věku 56-80 let. Dále jsem se zaměřila na organizátory místní kultury. Organizátory jsem vybírala z řad představitelů spolků a institucí místní samosprávy, které v obcích organizují místní kulturní aktivity.

Rozhovory jsem prováděla celkem se 13 respondenty. Většinu respondentů jsem si zvala na Městský úřad v Týništi nad Orlicí a po domluvě se sekretářkou jsem měla k dispozici jednu volnou kancelář, kde bylo příjemné prostředí a hlavně klid. Celkem tři rozhovory se odehrávaly mimo městský úřad. Jeden byl u respondentky doma. Druhý se konal v Městské knihovně v Týništi nad Orlicí a poslední rozhovor se konal v respondentově kanceláři.

Rozhovory jsem zaznamenávala pomocí diktafonu do mobilního telefonu a následně jsem je přepisovala na počítači. Přepsané rozhovory jsem poté analyzovala v programu MAXQDA. Před zahájením rozhovoru jsem všechny respondenty požádala o jejich souhlas s nahráváním našeho rozhovoru. Před sebou jsem měla k dispozici vytištěné schéma rozhovoru, abych dle potřeby mohla nahlédnout. Ještě jsem si vedla sešit na případné poznámky k rozhovorům.

3.1 Konstrukce vzorku

Respondenty jsem vybírala dle předem zvoleného schématu, který jsem si stanovila podle určitých kritérií. U konstrukce skupiny konzument jsem respondenty rozřadila do tří kategorií podle věku. První kategorie byla osoby ve věku 20-35 let. Druhá kategorie zastupovala osoby ve věku 36-55 let a třetí kategorie byla osoby ve věku 56-80 let. Dále jsem se pak zaměřila na místní aktéry a organizátory kultury v Týništi. Jednalo se o předsedu Spolku přátel města Týniště nad Orlicí, dále pak ředitelku kulturního centra, ředitelku městské knihovny, předsedkyni Osadního výboru v Křivicích a v neposlední řadě starostu města Týniště nad Orlicí a jeho přílehlých vesniček. Tito organizátoři podporují kulturní a veřejný život v obcích, tudíž bylo nutností pro můj výzkum s nimi udělat rozhovor. Pro lepší představu příkládám vytvořenou tabulku s přehledem všech dotazovaných respondentů. V tabulce můžeme vidět věk, pohlaví, zaměstnání a popřípadě funkci respondentů.

Přehled respondentů				
věk	pohlaví	pracovní aktivita	obec	fuknce
54	muž	zaměstnanec	Týniště nad Orlicí	starosta města
46	žena	zaměstnanec	Týniště nad Orlicí	ředitelka knihovny
42	muž	zaměstnanec	Týniště nad Orlicí	předseda Spolku přátel města
58	žena	zamestnanec	Týniště nad Orlicí	ředitelka Kulturního centra
41	žena	zaměstnanec	Křivice	předseda Osadní výbor Křivice
24	žena	mateřská dovolená	Týniště nad Orlicí	
69	žena	důchodce	Týniště nad Orlicí	
55	žena	zaměstnanec	Týniště nad Orlicí	
56	žena	zaměstnanec	Týniště nad Orlicí	
28	muž	OSVČ	Týniště nad Orlicí	
74	muž	důchodce	Týniště nad Orlicí	
19	žena	zamestnanec	Křivice	
72	muž	důchodce	Křivice	

Tabulka: vlastní tvorba autorky

3.2 Průběh výzkumu a sběr dat

Z předem položených výzkumných otázek jsem si vytvořila scénář rozhovoru pro respondenty. Nejprve jsem pokládala respondentům otázky týkající se dodržování tradic a rituálů v jejich rodinách. Dále jsem se pak zaměřovala na otázky týkající se dodržování tradic v dané obci. Dále co z kultury je baví a co navštěvují. A závěrem pak na otázky, co může nabídnout za kulturní aktivity obec občanům. Organizátorů kultury jsem se poté ptala, jak funguje jejich organizace. Co je náplní jejich práce. Jaké druhy aktivit nabízí pro občany. Jaká je návštěvnost a co je mezi občany populární.

Respondenti byli záměrně vybíráni z různých věkových kategorií, aby mi to dalo hlubší pohled, jak různé generace vnímají funkci kultury v obci a kulturní změny za poslední roky.

Respondenty jsem oslovovala buďto prostřednictvím emailu nebo po telefonické domluvě. Nikomu z oslovených lidí nevadilo se sejt a udělat se mnou rozhovor. Dokonce byli rádi, že si můžou popovídat a sdělit mi informace o své obci.

Každému respondentovi jsem vysvětlila záměr a cíle mého výzkumu. Popřípadě jsem stručně nastínila, čeho se rozhovor bude týkat. Respondenti byli

ujištění, že rozhovory budou použity anonymně a nikde nebudou zveřejňovat jména. U organizátorů kultury jsou samozřejmě jména uvedena.

Výzkum jsem tedy prováděla celkem se 13 respondenty různých věkových kategorií. Všechny rozhovory byly zaznamenány na diktafon v mobilním telefonu. Každý rozhovor trval jinou dobu. Čas se odvíjel od výřečnosti respondenta a také jeho funkce. Nejdelší rozhovor trval necelou hodinu a nejkratší trval 13 minut. Od všech mých respondentů jsem získala informace, které jsem potřebovala ke zpracování výzkumu. Setkala jsem se s ohlasy na zvolené téma práce a většina mých respondentů chce být poté seznámena s výsledky mé bakalářské práce.

3.3 Zpracování dat

Po pořízení nahrávek jednotlivých rozhovorů následovala jejich doslovná transkripce provedená na počítači v aplikaci Microsoft Word. Každý rozhovor jsem se snažila co nejdříve po nahrání rozhovoru přepsat. Volila jsem podle Hendla metodu transkripce doslovnou. S přepsáním některých rozhovorů mi pomohly tři kolegyně z nižších ročníků oboru Sociologie, které dobu strávenou nad rozhovory využily k získání hodin výzkumných aktivit. Doba přepisu se odvíjela od délky rozhovoru. Zhruba 20 minutový rozhovor trval přepsat asi tři hodiny. Přepsané rozhovory jsem poté nahrávala postupně do programu na analýzu s názvem MAXQDA. Postupně jsem si vytvářela kódy pro lepší orientaci a vyhodnocení rozhovorů. Celkem bylo vytvořeno 83 kódů, které byly rozděleny do kategorií *podpora kultury, tradice, dodržování tradic město x venkov, participace na kultuře, spokojenost s akcemi a volný čas*. Každá kategorie měla své podkategorie (viz kódovník). Kódy jsem si vytvářela sama při kódování jednotlivých rozhovorů.

4 VÝZKUMNÁ ČÁST

4.1 Charakteristika zkoumané lokality

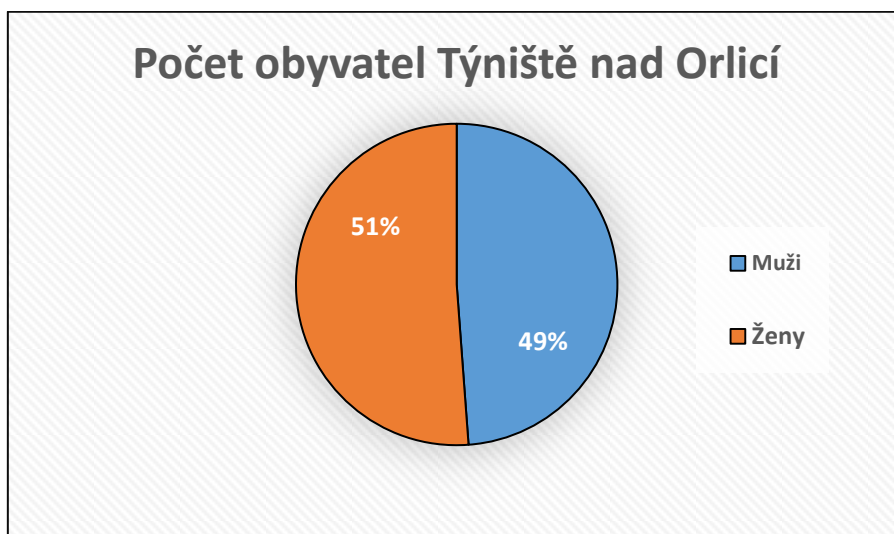
Město Týniště nad Orlicí a jeho celkem pět přilehlých vesniček se nachází v Královéhradeckém kraji v okrese Rychnov nad Kněžnou. Město leží přibližně 20 kilometrů od Hradce Králové. Ve městě se nachází železnice, která poskytuje výborné dopravní propojení mezi okolními městy. Týniště nad Orlicí je tedy významnou dopravní křižovatkou. Jeho katastrální území je rozloženo na 5244 hektarech. Současným starostou je pan Libor Koldinský. Počet obyvatel k datu 31.12.2018 je v Týništi nad Orlicí 5022 a v Křivicích 181 (viz tabulka).

Počet obyvatel k 31.12.2018			
	Muži	Ženy	Celkem
Týniště nad Orlicí	2 452	2 570	5 022
Křivice	95	86	181

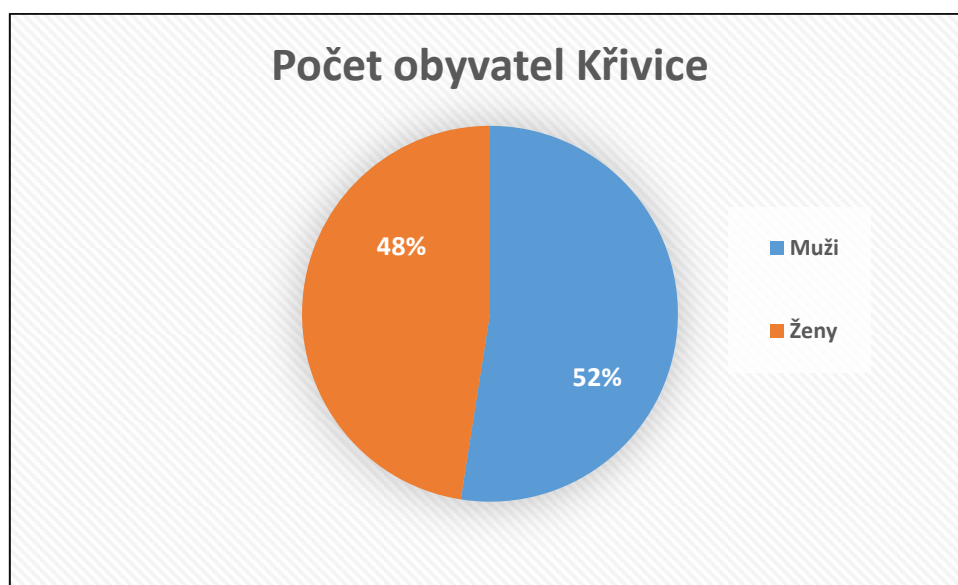
Zdroj: matrika Týniště nad Orlicí, tvorba autorky

Jak můžeme vidět v tabulce, ale i v grafech, tak v Týništi nad Orlicí je populačně více žen než mužů. V obci Křivice tomu je právě naopak, je zde více mužů oproti ženám. V genderovém rozdílu to ale není o tolik, a dalo by se říci, že je populace v obcích genderově vyrovnaná.

Graf: vlastní tvorba autorky, zdroj matrika Týniště nad Orlicí

Graf: vlastní tvorba autorky, zdroj matrika Týniště nad Orlicí

Když se oprostím od počtu obyvatel, tak bych ráda zmínila, že město Týniště nad Orlicí je dle mého pohledu klidné malé městečko s velmi dobrými podmínkami pro život. Je zde velká možnost kulturního vyžití, ale i rozsáhlé množství sportovních aktivit.

4.2. Kulturní instituce

Kulturní centrum Týniště nad Orlicí

Velký vliv na rozvoj kultury mělo vybudování kulturního centra v 50. letech 20. století. V roce 1980 se objekt rekonstruoval a tím i rozšířil a až do roku 1991 působil pod správou odborů. Od roku 1991 je kulturní dům pod záštitou města Týniště nad Orlicí. Poslední rekonstrukce kulturního domu proběhla v letech 2013-2015. Původní zařízení bylo proměněno v multifunkční prostor, který už neslouží pouze divadelním představením, ale i ke konáním různých přednášek či prezentací, plesů, koncertů a mnoha dalšího. Největší sál pojme až 250 osob a malý sál pojme zhruba 100 osob. A poslední místností je zasedací místnost, která pojme 30 lidí.

Kulturní centrum má pod svojí záštitou i vydávání Zpravodaje města Týniště nad Orlicí. Zpravodaj vychází jako měsíčník pro občany Týniště nad Orlicí a přidružených obcí a je dodáván do každé domácnosti zdarma. Celkem se tiskne 2700 výtisků.

Kulturní centrum funguje jako příspěvková organizace města. Jeho hlavním cílem je zabezpečit kulturní akce a činnosti pro občany. Mezi jeho hlavní aktivity patří pořádání tanečních, přednášek, koncertů a plesů. Mezi tradiční akce, které kulturní centrum pořádá, patří Swingový festival Jardy Marčíka, Divadelní podzim a Týnišťské posvícení. Divadelní spolky pod záštitou kulturního centra *„tady byly vlastně pod kulturním centrem byly dva amatérský soubory, Jirásek a Temno. Jirásek přestal fungovat, jednak zemřel pan režisér, jednak vlastně už i ty lidi jsou v takovém věku, že ty dělali spíš klasický věci, takže ten jakoby je na stránkách ještě, každý o něm ví, ale ten už nebude pokračovat, nebude tam žádná premiéra, nic a jeho taková odnož je Temno, ten funguje furt, teď k nám přišly mladý, který mají kořeny v DDM, částečně v Zušce, který jako chtějí být jako nový soubor, takže ty jako začínají.“* (ředitelka KC)

Jirásek

- Vznik 2.9.1883 původní název Čtenářsko - ochotnická beseda
- Od roku 1921 nese název Jirásek
- 25 členů

Temno

- Vznik 11. února 1998
- 10 členů
- Zakladatelka Eva Drábková

U.F.O (Unie Ftípných Osobností)

- Vznik 2013
- 15 členů
- Zakladatel Jiří Proche

Základní umělecká škola Týniště nad Orlicí

Historie hudební školy sahá až do předválečných let. Prvně se v Týništi nad Orlicí vyučovala hra na housle a klavír. Mezi známé osobnosti, které daly hudbě směr, patřili Stanislav Fetr a Jaroslav Dulíček. Původní pobočka choceňské hudební školy se v roce 1946 osamostatnila a stala se Městskou hudební školou v Týništi nad Orlicí. Přestavba v novou školu se konala v roce 1983. Škola měla 11 učeben, učebna tanečního oboru, učebny pro výtvarné umění, nechyběla ani ředitelna, sborovna. Toto rozložení má škola dodnes. Významným prvkem je koncertní sál pro 80 posluchačů. Současným ředitelem od roku 2009 je Mgr. Pavel Plašil.

Základní umělecká škola vzdělává děti ve čtyřech oborech. A to v hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém. V základní umělecké škole působí dixieland Black Buřínos, Big bandy a dechový orchestr. ZUŠ nabízí různorodost zaměření a vychází ze zájmu veřejnosti. Velice úspěšná je činnost swingových kapel.

Mezi akce, které pořádá základní umělecká škola, patří žákovské koncerty, výstavy prací žáků, adventní a vánoční koncerty, besídky apod. „(...) *kulturní akce v základní umělecké škole, která produkuje velké množství muzikantů, to znamená, že těch koncertů a soutěží celokrajských, celorepublikových je právě na půdě základní umělecké školy v průběhu roku opravdu hodně (...)*“ (starosta města)

Dům dětí a mládeže Sluníčko

Dům dětí a mládeže patří mezi příspěvkové organizace města. Organizace byla založena 1.1.2005. Dům dětí a mládeže se zabývá volným časem dětí, mládeže a dospělých. Probíhají zde pravidelné kroužky a kurzy. Dům dětí a mládeže pořádá pro veřejnost v průběhu roku spoustu zajímavých akcí. Dále také dům dětí a mládeže pořádá dětské tábory. Tato organizace hraje podstatnou roli ve využití volného času dětí ve městě. „*Malý komorní sál má i dům dětí a mládeže jo, kde si zase pro tu svoji klientelu pořádají svoje kulturní akce.*“ (starosta města)

Spolek přátel města Týniště nad Orlicí

Spolek přátel města Týniště nad Orlicí byl založen v roce 2002 na křtu knihy Týniště nad Orlicí – Město v lesích: historie slovem i obrazem. Spolek navázal na činnost tehdejšího spolku s názvem Čapkovo újezdní muzeum. „*Takže se uvádí rok 2002 a vznik souvisí s vydáním knihy Týniště nad Orlicí město v lesích a lidi, kteří se na tom podíleli, tak vlastně se nějakým způsobem domluvili, že by to chtělo asi se dál scházet a možná i vytvořit tento spolek a vlastně pokračovat v nějaké spolkové a muzejní činnosti, která v Týništi byla okolo osobnosti Ing. Aloise Čapka.*“ (předseda spolku) Nyní má spolek 13 členů. „*opravdu se scházíme přes to zimní období, když to řeknu od října do března, dubna, tak se scházíme a snažíme se tak jednou za měsíc.*“ (předseda spolku) Spolek pořádá přednášky, výstavy, vlastivědné vycházky. Organizuje besedy,

tematické semináře, divadelní představení, hudební koncerty a spousty dalšího. Dále spolek zpřístupnil památku místního významu Vodárenská věž, ve které každoročně pořádá výstavy a zahajuje sezónu tradičním týnišťským Věžením. Spolek se dále také zaměřuje na sběr všeho, co k historii města patří. Jedná se převážně o obrazy, pohledy, fotografie a různé vzpomínkové předměty od pamětníků. Spolek je částečně financován městem Týništěm nad Orlicí a zbytek financí jde i z jiných zdrojů. Spolek sídlí ve vodárenské věži, která v minulosti sloužila jako zásobárna pitné vody pro město. Věž byla vybudována v roce 1926 a měří 35 metrů. Spolek přátel města Týniště nad Orlicí umožnil vstup lidem do objektu a přestavěl interiér věže na muzeum. *„Ve městě jsou tak jako i v jiných městech funguje spolková činnost. To znamená, že některé kulturní akce pořádají i tyto složky v Týništi je to Spolek přátel města Týniště, který, co se týče kultury, produkuje 3-4 pravidelné akce ročně a vydává i kulturní sborníky. Je to, dalo by se říci, mimo kulturní centrum je to druhý největší jako tahoun mimo příspěvkové organizace. Je to druhý největší tahoun kultury a společenské zábavy ve městě.“* (starosta města)

Mezi tradiční akce, které pořádá spolek, patří *„k těm tradičním akcím letním, to my vždycky na jaře pořádáme i pochod vlastivědný. Teď je už pátý ročník. Začalo to tím, že se vlastně z naší iniciativy vznikla naučná stezka.“* (předseda spolku) Dále pak Věžení, francouzské večery a Folkování na paloučku.

Mateřské centrum Ratolest

Mateřské centrum Ratolest je občanské sdružení. Vzniklo v roce 2002. Cílem sdružení je umožnit dětem, které ještě nechodí do mateřské školy, objevovat svět, poznávat se s novými kamarády a postupně se zapojovat do kolektivu. Dále pro starší děti je tu možnost využívání kroužků a lekcí angličtiny. Maminkám zase nabízí možnost trávit čas mimo domov a poznávat se s novými lidmi a obohatit své znalosti a zkušenosti.

Mateřské centrum Ratolest pořádá akce typu divadla, karnevaly a různé besedy a přednášky, čtení a tvoření. Dále pořádá různé výlety a v neposlední řadě i bazárky.

Městská knihovna Týniště nad Orlicí

Knihovna v Týništi je základní knihovnou, která vykonává informační, kulturní a vzdělávací činnost. Zpřístupňuje knihovní dokumenty. Poskytuje bibliografické informace apod. Knihovna disponuje přibližně 45 000 dokumenty. Dále městská knihovna pořádá nejrůznější besedy, výstavy či nejrůznější přednášky. „(...) *teda snažím, aby to bylo pestrý, takže nejenom že vezmeme spisovatele, protože jsme knihovna, ale teď bych řekla, že je velký zájem o ty zdravotní přednášky. Lidi zajímají tyhle ty alternativní věci, nebo mají třeba vybočený palec... jsme se setkali, a to přijela paní, a to se tady cvičilo, vysvětlovala, co a jak. A opravdu tady bylo asi šedesát lidí.*“ (ředitelka knihovny)

Band-a-SKA

Spolek Band-a-SKA, který byl založen v roce 2010 má svojí vlastní hudební tvorbu a mimo jiné pořádá vlastní akce nebo se podílí při organizování akcí, které spadají pod kulturní centrum. Spolek pořádá akce jako rozsvěcení vánočního stromu a pálení čarodějnic „(...) *Bandaska, zapsaný spolek, a tím pádem hrajeme, nahráváme, hrajeme koncerty, nahráváme cédéčka, klipy, zkoušíme a zároveň i s tímhle spolkem vlastně pořádáme nějaký ty akce, který jakoby dělám (...)*“ (respondent 28 let, OSVČ)

Osadní výbor Křivice

Osadní výbor je v Křivicích důležitým organizátorem kultury. Osadní výbor funguje v Křivicích již osm let. Dříve moc aktivní nebyl, ale to se v posledních letech změnilo. „*Osadní výbor se schází vždy první středu v měsíci*

v 18 hodin v místní škole. Řešíme zde připomínky občanů nebo různé záležitosti, které po nás chce město dořešit.“ (předsedkyně OV)

Hudební tradice z historického pohledu v Týništi nad Orlicí

První tradice vznikla v Týništi po založení Čtenářsko-ochotnické besedy. Její člen Karel Voříšek založil malý orchestr, který nesl název jako Voříškova kapela. Po roce 1990 již toto sdružení působilo jen jako divadelní orchestr. Další hudební tradicí bylo působení městské dechové hudby pod vedením Josefa Vilímka. Kapela přispívala ke obohacení kulturního života téměř 40 let. Nesmím zapomenout zmínit ještě dechovou hudbu tehdejšího podniku Závody tkalcovských stavů, složená ze zaměstnanců. K této hudbě se připojila později i Dechová hudba Osvětové besedy Vysoký Újezd. Společně obohacovaly kulturu 10 let. První jazzový orchestr vznikl v roce 1941. V důsledku stoupání kvality se měnilo obsazení i název. Po více jak 20 letech začal zájem ochabovat a orchestr zanikl. Díky Pavlu Plašilovi byla v minulých letech v Týništi obnovena tradice swingové hudby, který pro tuto hudbu dokázal nadchnout několik mladých lidí. Orchestr vznikl za pomoci A. Závodního, J. Vošlajera a K. Koldinského. Od roku 1996 pravidelně každý první červnový víkend se pořádá swingový festival, kde během dvou dnů se představí nejúspěšnější mladé amatérské swingové orchestry. V roce 2001 oslavil Mladý týnišťský big band 10 let svého působení. Mladý týnišťský big band je v současnosti pýchou města a reprezentantem základní umělecké školy. [Koldinský a kol.2002]

4.3 Tradiční kulturní akce konané v Týništi nad Orlicí

Město Týniště pořádá za celý rok spoustu zajímavých akcí, které jsou organizovány jak městem, tak i prostřednictvím místních spolků či místních kulturních organizací a v neposlední řadě i za podpory dobrovolníků.

Tradiční pálení čarodějnic

Dříve se pálení čarodějnic konalo v areálu Rampa Sport, v příjemném prostředí okolí řeky Orlice. V letošním roce se pálení čarodějnic přemísťuje na nově zrekonstruované Mírové náměstí, kde budou postavena dvě podia, na kterých postupně v průběhu večera vystoupí známé kapely. *„Jarní tradicí, která ve městě je hodně navštěvovaná, je pálení čarodějnic. Které nás v letošním roce teda čeká poměrně ve velkém záběru, ve velkém rozsahu. Očekává, dalo by se říci, velkou návštěvnost nejen místních, ale i okolních obyvatel, a to asi určitě vyplývá z pojetí celé akce a z celého programu.“* (starosta města)

Swingový festival Jardy Marčíka

Swingový festival se koná vždy první víkend v červnu na Tyršově náměstí. Festival je open-air s krytým podiem. Festival pořádá město Týniště nad Orlicí, Kulturní centrum Týniště nad Orlicí, Základní umělecká škola Týniště nad Orlicí a Mladý týnišťský big band. První ročník festivalu se uskutečnil 1. a 2. června 1996. Hlavními organizátory byli Pavel Plašil a Karel Koldinský. Během dvou večerů se všichni snaží spojit amatérskou a profesionální tvorbu swingové a jazzové hudby na jednom pódiu. Za poslední roky dosáhl festival celorepublikového ohlasu a do Týniště se sjíždějí špičky jazzové a swingové scény z celé České republiky i ze zahraničí. *„Já si myslím, je to taková městská, je to vizitka města je swingovej festival Jany Marčíka, kterej se dělá první víkend v červnu. Takže letos vychází 31. květen první červen. Je to dvoudenní festival zaměřeném na swing a příští rok 25. ročník, jo, takže to je taková historicky nebo nevím tradice ohledně tradice, je to akce a je to fakt hezká akce. Řekněme, že ji navštěvuje kolem 800 lidí, což je jako je docela dost. A myslím si, že i v republice je to docela profláklý, jo, jako známá akce.“* (ředitelka KC)

Rozsvěcení vánočního stromu

Každým rokem se na Mírovém náměstí pořádá akce v doprovodu dětí z mateřské školy. Na podiu děti z mateřské školy zpívají vánoční koledy a dospělí si můžou dát na navození vánoční atmosféry svažené víno. Vrcholem vánočního setkání u stromu je jeho rozsvícení. *„K tradicím spíše zimním, tak to je asi po celé zemi, patří Vánoce, které jsou ve městě zastoupeny na více akcích, jak pod širou oblohou, tak i v různých kulturních zařízeních města. A tam samozřejmě začínáme rozsvěcením Vánočního stromu spojeným s vystoupeními různých souborů, buď základní umělecké školy, popřípadě základní školy či školek mateřských.“* (starosta města)

Májové veselí

Májové veselí pořádá každoročně kulturní centrum spolu se základní uměleckou školou. Vystupují zde děti z mateřských škol. Hrají zde hudební soubory základní umělecké školy. Pořádají se zde i divadelní představení. Vystupují zde i Mažoretky Týnky. Akce probíhá vždy dopoledne 1. května na Tyršově náměstí. Ti, co nejsou na Tyršově náměstí, mohou navštívit areál chovatelů, kde probíhá také kulturní program, a navíc je zde možnost nakoupit sadbu květin, zeleniny a řemeslných výrobků.

Silvestrovský ohňostroj

Město Týniště asi jako každé město pořádá oslavu na konci roku završenou tradičním ohňostrojem. Ohňostroj v Týništi nad Orlicí se vždy spouští 31. prosince v 18 hodin a pořádá ho Kulturní centrum Týniště nad Orlicí na Mírovém náměstí. *„Ale byla jsem na... na ohňostroji, takže ten vím, jak probíhá. To je dycky proslov vlastně starosty, pak místostarosty, možná i letos tam někdo mluvil taky, ještě nikdo jinej než místostarosta, abych pravdu řekla, tak nevím, kdo to byl...ááá pak se pouští ohňostroj.“* (respondentka, 24 let,

na mateřské dovolené) Zaměstnanci městského úřadu nabízejí drobné pohoštění a samozřejmě nesmí chybět ani rozlévané šampaňské.

Adlerův šmajd

Od roku 2015 probíhá pravidelně každý rok turistická akce nesoucí název Adlerův šmajd, který organizuje místní Spolek přátel města Týniště nad Orlicí. Tematický pochod má každoročně jinou trasu. Stezka provází účastníku pochodu po zajímavých místech včetně historického výkladu. Před zahájením všichni účastníci obdrží mapku a poté i diplom. Letos trasa povede z Týniště nad Orlicí do Křivic. Délka trasy bude přibližně 15 kilometrů. V minulých letech mohli návštěvníci zavítat do Petrovic nebo Rašovic. *„(...) takže ta trasa vede nejprve tím historickým centrem, dá se říct, přes park, na náměstí. A pak vychází na okraj města, že to souvisí s tou přírodou a takhle. Takže je prostě vytvořený okruh se zastaveními, kde prostě vždycky k nějakému konkrétnímu místu nějaké vysvětlení. No a od toho se odvinulo, že jsme pak začali pořádat i další vycházky do okolí a vždycky se to týkalo něčeho, co je pro Týniště typické, takže jedna náplň byla řeka a vodní živel vůbec. Takže se šlo podél Orlice do Petrovic a zase zpátky se uděl okruh. Další ročník mířil do Rašovic, protože pod Týniště samozřejmě patří nějaké ty obce okolní, takže zas aby se nezapomínalo na ty naše sousedy, že mají taky nějakou historii a mají co říct a jsou na to hrdí. (...)“* (předseda Spolku přátel města)

Týnišťské posvícení

V polovině září se v místním parku pořádá tradiční Posvícení. Během odpoledne se tu vystřídá několik kapel různých žánrů. Jako doprovodný program je zde množství atrakcí pro děti jako skákací hrad, kolotoč, malování na obličej apod. *„(...) to je v parku vždycky a nějakýma tanečníma vystoupeníma (...)“* (respondentka, 69, důchodkyně)

Divadelní podzim

Město Týniště nese také dlouholetou tradici v pořádání festivalu nejlepších amatérských divadel. Loni se konal již 49. ročník divadelního podzimu. Jedná se o nesoutěžní přehlídku divadelních souborů z regionu. „(...) *pak je ten Týnišskej divadelní podzim, což je ten festival amatérských divadel. Je to na podzim, dělá se to v průběhu dvou měsíců, většinou říjen, listopad a letos je padesátý ročník. Takže to i jakoby z historickýho hlediska to je fakt takový jako, jakože hodně tradiční akce. A to je šest, sedm vlastně představení, který prostě jsou v průběhu těch dvou měsíců, je to na jednom plakátě (...)*“ (ředitelka KC)

Týnišťské loučení s létem

Loučení s létem město Týniště nad Orlicí každoročně pořádá v městském parku pod širým nebem. Program obsahuje vystoupení dětí z hudebních, tanečních, dramatických kroužků ZUŠ, DDM a Mateřského centra Ratolest. Dále jsou zde ukázky techniky hasičského sboru a ukázky bojových umění. Jsou zde i workshopy jako třeba pletení z pedigu či soutěže pro malé děti.

4.4 Tradiční kulturní akce konané v Křivicích

Křivice pořádají za celý rok mnoho zajímavých akcí. Většinu akcí si pořádají sami pomocí osadního výboru nebo spolků, ale jsou akce, které jsou podporovány i městem Týništěm.

Tříkrálová sbírka

Do této dobročinné akce se křivičtí občané zapojují od roku 2017. V letošním roce chodily dvě skupiny koledníků. Jednalo se o děti a jejich maminky. „(...) *Většinou to je na domluvě maminek, které chodí se svými dětmi. Většinou jdeme dvě skupiny a na konci si dáme u jedné z maminek všichni společně polívku a kávičku. Občané předem informuje letáčkama, které dostanou*

do schránek. Ještě pak visí letáčky na nástěnkách a občané dostávají i informace formou sms nebo mailu.“ (předsedkyně osadního výboru)

Masopust

K tradiční akci v Křivicích patří i masopustní původ. Letos se konal již 8. ročník a koná se vždy na přelomu února a března. Start průvodu je na dolním konci obce. Průvod je zakončený v prostorách bývalé školy. „(...) *Trasa je každý rok stejná, jsou předem domluvené zastávky. Vždycky dostaneme od lidí z vesnice pozvání (...)*“ (předsedkyně osadního výboru) Masopustní průvod doprovázejí muzikanti hrou na harmoniku, trumpetu a klarinet. V každém domě čeká na účastníky pohoštění, kde nechybí tradiční pochutiny a polévky.

Koleda dívčí a chlapecká

V Křivicích se každoročně dodržuje i tradiční pomlázka. Jedná se o více jak stoletou tradici typickou pro Orlické hory a okolí. Dívčí koleda se koná 14 dní před chlapeckou. Koledníci zpívají tradiční koledy a pomlázkou šlehají na předání mladosti a zdraví. Za odměnu dostanou koledníci barvené vajíčko či sladkost. Na každé zastávce je připraveno i malé pohoštění. Zastávky se předem domlouvají.

Posvícení

Tradiční posvícení se koná v říjnu na fotbalovém hřišti. Je pořádáno za finanční podpory města a podílí se na něm mimo osadního výboru i TJ Sokol Křivice. Večer je posvícení zakončeno hudební zábavou. V tento den se hraje „sranda fotbalový zápas ženatí vs. svobodní“. Pro malé děti je připraven doprovodný program. Podává se pečená kačena s knedlíkem a se zelím.

Dětský den

Dětský den se koná na konci května. Je pořádán za finanční podpory města Týniště nad orlicí. Akci pořádá osadní výbor a TJ Sokol Křivice. Akce probíhá na fotbalovém hřišti. Večer je zakončen hudební zábavou. Pro děti je připravený program.

Mikulášská besídka

Vánoce se v Křivicích slaví buď formou Mikulášské besídky anebo rozsvěcením stromečku. Akce je pořádána pouze pro křivické děti a na organizaci se podílejí vždy dvě maminky. Akce probíhá ve škole, kde je připraveno pohoštění a program pro děti.

Loučení s prázdninami

Menší akce pouze pro křivické děti, která se koná na fotbalovém hřišti. Na organizaci se podílejí většinou dvě maminky. Cílem akce je se sejít a popovídat si u táboráku při opékání špekáčků.

Pálení čarodějnic

Čarodějnice jsou akcí, která se koná na fotbalovém hřišti. Večer se podpaluje kupa, na kterou v průběhu roku vozí občané větve ze zahrady. Vedle je i malé ohniště na opékání párků či na grilování. Jako doprovodný program pro děti se pořádají soutěže.

Halloween

Tato akce probíhá v listopadu v bývalé škole. Organizují to většinou dvě maminky pro křivické děti. Dlabou se společně dýně a je připraveno občerstvení. Občané si popovídají a stráví pěkné odpoledne nenáročnou činností.

4.5 Výsledky výzkumu

Pomocí zjištěných dat, které jsem získala výzkumem v již zmíněných obcích, jsem schopna odpovědět na výzkumné otázky a zároveň shrnout určitou charakteristiku města Týniště nad Orlicí a jeho přidružené obce Křivice.

4.5.1 Analýza a interpretace rozhovorů

Než budu moci odpovědět na hlavní otázku týkající se toho, zda se liší kulturní aktivity občanů v porovnání obyvatel města a obyvatel venkova, budu muset nejprve zodpovědět dílčí výzkumné otázky. V této části se zaměřím na analýzu a interpretaci rozhovorů. V této části se budu zabývat rozhovory ve vztahu s předem stanovenými výzkumnými otázkami. Mým cílem bude získané informace správně interpretovat. Na předem položené výzkumné otázky se budu snažit nalézt odpověď.

1. Je pravda, že se na venkově spíše dodržují tradice než ve městě?

K zodpovězení této otázky jsem žádala respondenty, aby mi řekli, jestli se liší město a venkov v dodržování tradic. Dále jsem se ptala, jestli v dodržování tradic hraje roli velikost obce. Na tyto dvě otázky jsem dostala většinu shodujících se odpovědí. Když tyto dvě otázky shrnu, tak se respondenti shodují v tom, že na vesnicích je život občanů více pospolitější. Drží více spolu. V menších obcích se lidé více znají a netvoří se mezi nimi bariéry. Příkládám útržky rozhovorů, které podkládají mé tvrzení.

„Protože přeci jenom na tom venkově jsou lidi takový víc pospolu (...) Když je třeba vesnice o 50 lidech, tak se to tam dodržuje víc. Třeba i den dětí, že si slavěj. Třeba jako víc pospolu a že se dělaj víc ty tradice, protože v menších lidech se se dohodnou víc, než když je hodně lidí žejo“ (respondentka 24 let, mateřská dovolená)

„Já si myslím, že oproti městům, že na vesnici se zná doopravdy každé s každým, takže to je taková jedna velká rodina než třeba Hradec. Tady v Týništi jakoby to ještě jde, protože mě taky přijde, že se tady zná jakoby hodně lidí navzájem, ale v těch větších městech si myslím, že to moc ne to.“ (respondentka 19 let, zaměstnanec)

„Ty lidi bych řekla, že určitě, protože když vidím zpravodaj tady Týnišským, jak ty Křivice nebo Petrovice, jak dělají pro ty děti, tak jsou jako rodina na té vesnici“ (respondentka, 69 let, důchodkyně)

„Protože odjakživa to tak bylo... A myslím si, že to i tak bude, že ta vesnice je menší, ty lidi se tam znají a jsou družnější... Jako vidí si v uvozovkách do talíře.“ (Respondentka 56 let, zaměstnanec)

Převážně se respondenti shodovali v tom, že když je méně lidí, tak se spolu více znají, je to zkrátka taková velká rodina. Ovšem byla tu i výjimka, jeden respondent odpověděl na tuto otázku rozdílně. *„Noo, není to tak. Není to podle mého názoru úplně přesný, protože některý města stagnují a některý města jsou prostě navíc... nažhavený na takovýto scházení se, přátelení se. Třeba v Týništi jsou... Je tady kultura docela pěkná. Oceňuju teda i okolní vesnice a obyvatele. Na vesnicích se stále něco dělo, děje ale byla to taková přestávka zhruba 15-20 let kdy se to tak moc nedělo, všichni zalezli doma, lidi koukali jen tak přes plot. A bejvávaly doby, kdo stávaly u mnoha baráčeků lavičky a na těch lavičkách sousedi sedávali, povídali si, říkalo se, že se šlo na drby (...) Řešili se tam věci podstatný nebo méně podstatný... Začátkem televize ty lavičky vlastně zmizely, protože televize tu kulturu vzájemnou lidí prakticky zničily“* (respondent 72 let, důchodce)

Další otázka se týkala dodržování tradic v rodinách respondentů. Zajímalo mě, zda se liší dodržování tradic ve městě a na venkově. Po zpracování rozhovorů jsem došla k závěru, že se to moc neliší. Všichni respondenti dodržují základní tradice, jako jsou Vánoce, Velikonoce, Mikuláš. I když spousta respondentů tvrdí,

že už třeba pro ně nemají takový význam, jako když byly děti malé. Ale i tak si udělají alespoň výzdobu.

„Tak samozřejmě Vánoce, Velikonoce, oslavy narozenin svých i třeba švagrových a posvícení jsme dodržovali, teď už nedodržujeme. No, a to je asi všechno.“ (respondentka 56 let, zaměstnanec)

„Jmelí si sem taky dáváme a jo, to dáváme. Dáváme ty kočičky, pouštíme lodičky a nelijeme olovo, ale jíme kapra zase a tak. Ale jiný tradice, přemejšlím, jako tradice, jestli máme nějaký tradice kromě Vánoc a jako těch věcí s tím spojených. Jako samozřejmě na Velikonoce držíme to, že tam jsou taky vajíčka a zdobíme je, protože, když někdo přijde, ale úplně jako jinak nikdo z nás nechodí jako už to. Jenom, když jsme byli děti.“ (respondent 28, let OSVČ)

„Vánoce, Velikonoce dodržujeme, MDŽ dodržujeme, čert a Mikuláš dáváme si s manželem do teďka navzájem dárky i vnoučatům samozřejmě.“ (respondentka 69, důchodce)

„No tak určitě dodržujeme Vánoce. Asi jako každé jiné dodržujeme Vánoce. Potom Velikonoce, to dycky barvíme vajíčka a dostáváme i pomlázku přes zadek, ale holčičí koledu jsme dodržovali, když jsme byli malí, ale teďka už jí nedodržujem, že bysme chodili.“ (respondentka 24 let, mateřská dovolená)

Je zajímavé, že se mezi respondenty neuchytil svátek Den otců. Pouze jedna respondentka uvedla, že Den otců slaví. Jinak se většina respondentů shoduje, že je to novodobý svátek a není pro ně nikterak zajímavý. *„Ne, tak to my tyhle novodobější nijak neslavíme, nejsme na to zvyklí.“* (respondentka 69, důchodce) Oproti tomu Den matek anebo Mezinárodní den žen je mezi respondenty, alespoň ve většině případů, dodržovaný.

„Den matek to je taky pěkný, ale to moc neuznávám, protože někdo třeba nemůže mít děti, takže to mě tak nějak neuchvátilo (...) Tak my hlavně dodržujeme MDŽ, na to jsme zvyklí celý život.“ (respondentka 69 let, důchodce)

„Den matek dodržujeme. Když je. Tak dycky dáváme mamce něco ke Dni matek“ (respondentka 24 let, mateřská dovolená)

„MDŽ taky určitě. K MDŽ dycky dostávám kytku.“ (respondentka 56 let, zaměstnanec)

Ještě bych zmínila tradici jako je Halloween. Tento svátek patří mezi ty, které jsou převzaté. Tento konkrétně je převzatý z Ameriky. Respondenti na otázku, zda slaví Halloween, odpovídali rozdílně. Jedna skupina tento svátek dodržuje a druhá skupina ne. Většinou se odpovědi shodovaly, že tento svátek respondenti drží převážně kvůli dětem či vnoučatům.

„Tak to ne, to my ne, Halloween ne.“ (respondentka 24 let, mateřská dovolená)

„Halloween taky, dušičky taky.“ (respondentka 19 let, zaměstnanec)

„No Halloween a Dušičky kvůli vnoučatům.“ (respondentka 69 let, důchodce)

A poslední otázka v této kategorii se týkala toho, jak obec podporuje zachování tradic. Respondentů jsem se ptala na otázky, jak obec podporuje tradice a jaké akce pořádá ve významné dny. Podle výpovědí respondentů jsou ve městě Týništi nad Orlicí podporovány tradiční akce spojené s Vánocemi a oslavami konce roku, dále pak jarní tradiční akce jako je pálení čarodějnic, první máj. V červnu se už poněkolkráté pořádá tradiční akce Swingový festival Jardy Marčíka. Mezi tradice v Týništi patří ještě divadelní podzim pořádaný kulturním centrem a posvícení.

„Jarní tradicí, která ve městě je hodně navštěvovaná, je pálení čarodějnic. Které nás v letošním roce teda čeká poměrně ve velkém záběru, ve velkém rozsahu. (...) k tradicím spíše zimním, tak to je asi po celé zemi, patří Vánoce, které jsou ve městě zastoupeny na více akcích, jak pod širou oblohou, tak i v různých kulturních zařízeních města. A tam samozřejmě začínáme rozsvěcením vánočního stromu spojeným s vystoupeními různých souborů buď základní umělecké školy, popřípadě základní školy či školek mateřských. Další nemalou akci zimní pořádá i dům dětí a mládeže, a to je akce, nebo to jsou vánoční

prožitky už dlouhodobě pořádané další městskou organizací, kterou je dům dětí a mládeže (...) a popřípadě potom základní umělecká škola ještě v období Vánoc pořádá takzvanou vánoční uličku, která též na Tyršově náměstí spojená s jakýmsi vánočním jarmarkem.“ (starosta města)

„Swingový festival, určitě. Ten je po dvacátý čtvrtý, takže to už je jako velká tradice. A ty místní posvícení, to je pořád. Takže posvícení se tady v Týništi drží a ty festivaly se taky jakoby dělají, takže tydle ty tři věci jsou tradiční akce. Takže tradiční věci jsou samozřejmě ohňostroj, rozsvícení stromu, ty na náměstí, to už tady prostě je, já nevím, sto let, takže určitě tradiční akce se tu dělají a vznikají, vznikají.“ (respondent 28 let, OSVČ)

Na venkově, čili v Křivicích, se podporují tradice, jako jsou Velikonoce a s tím spojená holčičí a klučičí koleda, pálení čarodějnic, oslavy prvního máje, masopust, posvícení a akce pořádané v souvislosti s Vánocemi. Mezi ně patří Mikulášské besídky a rozsvícení stromečku. Dále se v Křivicích dodržuje Halloween.

„V současné době to je Tříkrálová sbírka, Masopust, Holčičí koleda, Velikonoce, Posvícení. Ostatní akce neberu za tradice. Když byly děti menší, tak jsme drželi i Morénu a taky Halloween.“ (předsedkyně osadního výboru)

2. V jakých kulturách se spíše liší město a venkov?

K zodpovězení druhé výzkumné otázky jsem zjišťovala od respondentů v obou obcích, jaké oblasti kultury mají v obci? Dále jsem se ptala, jestli vědí nebo dokážou vyjmenovat akce, které pořádá město oproti venkovu? A třetí podotázka se týkala toho, jestli občané z venkova navštěvují i městské akce a naopak? Poslední otázka se bude zabývat tím, jaká je funkce kostela v obcích?

Dle respondentů jsou ve městě Týništi nad Orlicí tyto kulturní aktivity: vánoční ulička, divadelní podzim, swingový festival, první máj, posvícení, plesy, čarodějnice, oslavy konce roku, rozsvícení stromečku. Jsou to teda oblasti týkající

se hudby a tance, divadelních představení. Dále sem patří pálení čarodějnic, posvícení a oslavy Vánoc a konce roku.

„První máj jako, tam jsou před kulturákem takový ty akce hudební a čarodějnice žejo jsou tady. Se tu dodržujou, my tu chodíme pálit čarodějnice. No a co ještě je tady do divadla a silvestr no. Silvestr je tady vlastně no, ve městě. Rozlejujeme šampáňo, pak je tady ohňostroj. Jo, a ještě ten swingový festival tady je no jojo, to taky vlastně. A Týništský divadelní podzim.“ (respondentka 55 let, zaměstnanec)

„Město může pořádat kulturní, a pořádá i kulturní akce, v základní umělecké škola, která produkuje velké množství muzikantů, to znamená, že těch koncertů a soutěží celokrajských, celorepublikových je právě na půdě základní umělecké školy v průběhu roku opravdu hodně. Malý komorní sál má i dům dětí a mládeže jo, kde si zase pro tu svoji klientelu pořádají svoje kulturní akce. Nemůžu zapomenout na další druh kultury nebo společenských záležitostí, kterými jsou plesy.“ (starosta města)

Oblast kulturních aktivit v Křivčicích zastupuje hudební kategorie, dětský den, masopust, posvícení, besídky.

„(...) jako je Tříkrálová sbírka, Masopust, Holčičí koleda, Velikonoce, Dětský den, Koncert v kostele sv. Vavřince, Posvícení, Halloween a s tím spojené dlabání dýní nebo jak my říkáme tematická dýnička. Pak taky stezka, Mikulášská besídka nebo rozsvícení stromečku, vánoční besídka a čarodějnice.“ (předsedkyně osadního výboru)

„Taky samozřejmě čarodějnice... Kolektivně se chodilo na koledu a ted'ka osm roků takovej zvyk, že chodíme na masopustní průvod po vesnici.“ (respondent 72 let, důchodce)

Další otázka se týkala akcí, které pořádá město oproti venkovu a naopak. Jak už tu bylo víckrát zmíněno, tak akcí neboli tradicí, která se pořádá pouze na venkově, je právě masopust. *„Chodilo se od baráčku k baráčku, bylo tam pohoštění, no u kterýho nechyběla třeba i gulášová polévka. Různý laskominky,*

sladký, slaný, vínko nechybělo, než se prošlo celou vesnicí, tak bylo veselo. Veselost stále stoupala. (...) A ehm...V podstatě takhle se lidi dávají dohromady.“
(respondent 72 let, důchodce)

„Samozřejmě, dalo by se dneska oživit takové tradice jako je masopust, ale ten se ve městě Týništi v historické minulosti nikdy nepořádal. Má to spíš přesah na obce. Masopust je pořádán v jedné satelitní obci a to v Křivicích. Je to samozřejmě akce, kterou mám rád, která se mi líbí. Sám se ho účastním v okolních obcích a město tuhle tradici konkrétně neprovozuje.“ (starosta města)

Další tradice provozovaná spíše na venkově je tzv. holčičí koleda. *„Tak docela dost nás bylo, asi 25. Počítám i děti a dospělý dohromady a probíhalo to tak, že jsme se sešli vlastně u jedněch lidí doma, tam jsme se nasnídali a pokračovali, obcházeli jsme celou vesnici jakoby lidi, kteří s tím počítali.“*
(respondentka 19 let, zaměstnanec)

„Pak další akcí je holčičí koleda, která je v dubnu. Máme předem domluvené zastávky, které rok od roku přibývají, info dostanou holky mailem, letos chodilo 8 malých holčiček a 13 dospělých žen, letos jsme měly 20 zastávek.“
(předsedkyně osadního výboru)

Třetí podotázka se týkala toho, jestli občané z venkova navštěvují i městské akce a naopak? Z odpovědí na tuto otázku mi vyšlo, že jsou jak městské akce, tak akce vesnické hojně navštěvované lidmi z okolí.

„Tak určitě jsou tady v okolí, jak menšími, tak zase naopak městem Týniště pořádány akce, které jsou recipročně vzájemně navštěvované. Jsou určité akce vyhlášené, kam lidé z města na ty obce nebo na ty vesnice zavítají a nemusejí to jenom být vesnice, přímo které patří pod město Týniště nad Orlicí, ale občané navštíví i akce pořádající, které pořádají třeba sousední Albrechtice, které kdysi k Týništi taky patřily. Dneska jsou již samostatné. Takže tohle, to je vzájemné, je to podle druhu akce. Samozřejmě ti lidé nemají takovou možnost na obcích, nemají divadlo. Takže lidé k nám jezdí na divadelní představení, jezdí k nám

na koncerty do kulturního domu. Které na žádné jiné obci není a lidé od nás z Týniště zase jezdí na akce pořádané většinou ve dvou obcích, a to Petrovice a Křivice, kde společenský a obecní život je asi v takovém největším rozsahu.“ (starosta města)

„No asi bych řekla, že dětský den a posvícení navštěvují hodně lidé z okolí.“ (předsedkyně osadního výboru)

3. Které instituce se podílejí na fungování kultury?

Ve třetí výzkumné otázce se budu zabývat institucemi, které se podílejí na fungování kultury. Dílčími podotázkami bude „Kdo jsou organizátoři kultury? Organizují na venkově kulturní aktivity spíše spolky? Podílejí se občané nějak na fungování kultury v obci? Jaká je funkce kostela v obcích?

V Týništi nad Orlicí řadíme mezi organizátory kultury kulturní centrum, základní školu, mateřskou školu, základní uměleckou školu, dům dětí a mládeže a soukromé pořadatele. „Kulturní centrum je hlavním organizátorem kultury a pochopitelně další příspěvkové organizace jako školy, školky, základní umělecká škola, dům dětí a mládeže. V průběhu roku se najdou i vlastně soukromí pořadatelé akcí, kteří pořádají většinou výstavy nebo koncerty pro mladé.“ (starosta města) Mezi další organizátory kultury ve městě musím zařadit Spolek přátel města Týniště nad Orlicí a spolek Band-a-SKA. „*Bandaska je zapsaný spolek a tím pádem hrajeme, nahráváme, hrajeme koncerty, nahráváme cédéčka, klipy, zkoušíme a zároveň i s tímhle spolkem vlastně pořádáme nějaké ty akce (...).*“ (respondent 28, OSVČ)

„Ve městě, tak jako i v jiných městech, funguje spolková činnost. To znamená, že některé kulturní akce pořádají i tyto složky v Týništi je to Spolek přátel města Týniště, který co se týče kultury produkuje 3-4 pravidelné akce ročně a vydává i kulturní sborníky. Je to, dalo by se říci, mimo kulturní centrum druhý největší jako tahoun mimo příspěvkové organizace. Je to druhý největší tahoun kultury a společenské zábavy ve městě. To asi vše.“ (starosta města)

V Křivicích zastupuje organizátory kultury osadní výbor, TJ Sokol a SK Ontáριο. „*No akce tady v Křivicích pořádá osadní výbor a TJ Sokol Křivice. Občas se do organizace zapojí SK Ontáριο. To je vlastně skupinka od Dubu a jsou to dobrovolníci. Dříve fungovali jako občanské sdružení.*“ (předsedkyně osadního výboru) Mimo to spoustu akcí pořádají maminky z Křivic, konkrétněji asi deset maminek. Větší akce typu dětský den a posvícení se pořádají za podpory města Týniště.

Na otázku, jak se podílejí občané na fungování kultury v obci jsem se až na jeden případ sešla s negativní odpovědí. Většina respondentů, když pominu hlavní představitele institucí, na otázku „Jestli se nějak zapojují do fungování kultury?“ odpověděli, že nepomáhají a ani se nepodílejí. Respondenti se účastní akcí pouze jako konzumenti kultury. Jedna respondentka se každý rok účastní vystoupení tzv. Rybovy mše. „*nojo, vlastně hraju. Každý rok o Vánocích v kostele. Hrajeme Rybovu mši, a to nejenom v Týništi, ale i v okolních městech.*“ Další respondent, kterého bych taky mohla zařadit do kategorie „občan podílející se na fungování kultury,“ který nedávno založil svůj vlastní spolek Band-a-SKA, se aktivně podílí na organizování akcí ve městě.

„*Konkrétně jsem toho pořádal moc, ale z těch jako větších, který, na kterých jsem se podílel nebo jsem pořádal, tak jsem pořádal už osm ročníků čarodějnic v Týništi. A letos to pořádáme znovu, a jakože každý rok je to větší a větší. A potom jsem pořádal tři ročníky Týnišťského posvícení. Což, pořádal, znamená, že jsem to jako vymyslel a realizoval, ale nezaplatil. To zaplatili vždycky ti, co si mě objednali, takže Týnišťský posvícení pořádá jakoby hlavní pořadatel je kulturní centrum, ale já jsem pod kulturním centrem ten, který to vymyslí a zajistí a pak to tam ještě jakoby pohlídá. Takže to je to posvícení, asi tři ročníky posvícení nebo čtyři a osm ročníků čarodějnic v Týništi, a to zas byl pořadatel do loňského roku Rampa sport, půjčovna lodí a od loňského roku už je to město Týniště.*“ (respondent 28 let, OSVČ)

V poslední otázce rozeberu funkci kostela v obou obcích. Nejprve začnu kostelem v Týništi nad Orlicí. Dle slov pana starosty „*kostel, městský kostel, to*

má samozřejmě trošičku jinačí nebudu říkat snad symboliku, jinačí návštěvnost než kostel vesnický, který máme de facto jen, když mluvíme i o jiných obcích, tak kostel máme jen v Křivicích. A město Týniště, centrum města a k tomu já můžu říct, že co se kostela jako takového týče, tak především záleží na tom faráři nebo na tom páterovi, který zrovna v tom městě ten kostel to má na starosti, který má tu farnost na starosti.“ (starosta města) Město Týniště mělo v minulosti kostel navštěvovaný poměrně hojně. Velký vliv na činnost a kulturní život v kostele měl minulý farář. „(...) předcházející páter, který byl velmi kulturně založený a kostel žil. Nejen kostel, ale i farní prostory žily poměrně velkým společenským životem, počínaje bohoslužbami a konče křtem motorek pro motorkáře, rockovými koncerty, rockovou mší. Což jsou takové trošku okrajovější, jakože zajímavější věci, ale kostel byl, kostel s předcházejícím farářem opravdu nebo ta farnost opravdu žila, lidi tam rádi chodili. Farář pořádal besedy s různými známými osobnostmi, protože i on byl známý v širším pojetí po republice (...).“ (starosta města) V současnosti společenský život po stránce farnosti není moc známý. „Tak to nemám zdání, jelikož nejsem věřící, takže takovýhle věci jdou trošinku jako mimo mě.“ (respondentka 24 let, mateřská dovolená)

Kostel v Křivicích pořádá každý měsíc mše. „No každý měsíc tam je mše svatá. Je tu vždy i mše na sv. Vavřince a mše na Štědrý den.“ (předsedkyně osadního výboru) Velkou zajímavostí je i historie zvonu na kostele. „Jináč, v roce 1996 se sešlo sedm lidí, který ehm. Dva z nich dostali nápad, nahradit na věži kostela původní zvon, kterej byl kdysi zrekvirovanej za dob Rakouska-Uherska. A to se prostě podařilo. Scházeli jsme se tedy v hospodě, na radách, jak by ten zvon měl vypadat. Měli jsme i podklady, jak ten původní zvon byl velikej, aby se to dodrželo. A už v tom 96. roce jsme prostě dostali přísliby od městského úřadu, že ten nějaký příspěvek bude. V podstatě jsme dělali sbírku mezi občany, přispěli i nový podnikatelé, nemalýma částkama. Konkrétně Kamil Hornej se na tom podílel velkou měrou (...) A ten zvon... Skutečně jsme objednali u paní.... To tradiční zvonařství... (...) Byly slavnosti zvonu 2000. V mezidobí, kdy jeřáb vyzvedl zvon na věž a mechanici pověsili na zvonici, tak mezitím, než se vlastně namontoval tak ehmm... Hrála krásná kapela s vedením Jana Plašila ze zdejší školy, umělecký

a...Lidi se v podstatě... Pak se vlastně zvon rozezněl na zkoušku. A 1. ledna 2000 už zvonil a rozezněl se na půlnoc na Silvestra.“ (respondent 72, důchodce)

4. Jaká je popularita kulturních akcí mezi občany?

Poslední výzkumná otázka se týká popularity kulturních akcí a aktivit mezi občany. Dílčími otázkami jsou „Které kulturní aktivity převládají v obci? Které jsou populární mezi obyvateli?“ S tím souvisí i otázka „Jaké aktivity či akce navštěvují nejčastěji?“ a „Chodí spíše do kina nebo do divadla? Navštěvují občané divadlo v Týništi neb dojíždějí i jinde?“ A v neposlední řadě i otázka „Jak dělí občané dané obce kulturní aktivity?“

Mezi akce, které jsou populární mezi občany města, tak i občany venkova, patří pálení čarodějnic. V Týništi nad Orlicí patří k velmi oblíbeným akcím i Swingový festival Jarý Marčíka a program kulturního domu, jako divadla či akce s názvem Divadelní podzim.

„V současnosti, k čemu mají lidé blízko a k čemu se zase zpátky vrátili, je divadlo. Máme, nejen že máme místní dlouholetý ochotnický spolek, který je podporován obyvateli dlouhodobě a navštěvován, tak současné nové vedení kulturního centra dokázalo do města dostat poměrně zajímavou výšeč kultury v podobě zajímavých divadelních představení a poslední 2 roky skutečně vyprodáváme na divadelním podzimu každým představením celý sál, takže to je nejvíce navštěvovaná v době podzimu a zimy je nejvíce navštěvovaná záležitost. Nejvíce navštěvovanou kulturou je divadlo, v průběhu jara jsou to čarodějnice a swingový festival (...)“ (starosta města)

„Myslím si, že teď už jo, že tomu teď už tak je. Dřív tomu, nebo takhle, ty soubory, jako je třeba Temno nebo Jirásek, tak ty si myslím, že jsou populární a na ně pořád se tady najdou lidi, který jako vyprodaj to divadlo, když maj premiéru, to jo. To si myslím, že bylo a bude a je, ale teďka si myslím, že díky nové ředitelce kulturního centra Dobešové, si myslím, že se stalo populární i jiný divadlo. Vlastně tam jsou víceméně pořád vlastně vyprodány sály na divadlo.

Takže v Týništi je určitě populární a řekl bych i že víc než muzika.“ (respondent 28 let, OSVČ)

Další v Týništi hojně navštěvovanou institucí je městská knihovna. Knihovna pořádá nejrůznější odborné přednášky a besedy s různorodými autory. *„Pořádáme různé akce pro děti, že tady jsou besedy pro školky, Ratolest sem chodí a také pořádáme dámský klub, což je pro důchodce, a ty chodí většinou v úterý dopoledne a povídá se o knížkách máme vždycky nějaké téma, a všichni se do toho zapojují tím, že něco přečtou nebo přinesou a je to takový hezký.“* (ředitelka knihovny) Na otázku „Zda jsou akce hodně populární?“ mi paní ředitelka odpověděla *„Já bych řekla, že hodně no, přijde mi, že i lidi nám hodně dávají zpětnou vazbu, že mi třeba i napíší e-mail nebo mi to i řeknou.“* (ředitelka knihovny) Přednášky, které pořádá knihovna, se netýkají jenom knížek a autorů, ale jsou i odborného rázu. *„Jsou teda hodně zaměřené, teda snažím, aby to bylo pestrý, takže nejenom, že vezmeme spisovatele, protože jsme knihovna, ale teď bych řekla, že je velký zájem o ty zdravotní přednášky, lidi zajímají tyhle ty alternativní věci.“* (ředitelka knihovny)

Mezi občany je velký zájem o akce pořádané kulturním centrem. Většina respondentů navštěvuje divadlo. Velký zájem je i akce pořádané Spolkem přátel města Týniště nad Orlicí, konkrétněji o francouzské večery.

„No tak z kultury mě zajímá, nebo teda i manžela zajímá, divadelní představení, navštěvujeme koncerty i vážné hudby... I populární hudby. Navštěvujeme hlavně třeba besedy (...) I tady v knihovně. Besedy, přednášky.“ (respondentka 55 let, zaměstnanec)

„(...) hlavně teda já, manžel na tohle není, ale já teda hodně, tady v Týništi divadlo, nebo když přijedou ty pražský, tak to hlavně, a taky jezdíme na muzikály do Prahy, takže převážně takhle, jinak nic, nebo když děti hrály na hudební nástroje a chodily do hudební školy, tak tam měly taky takový ty vystoupení.“ (respondentka 69 let, důchodce)

„Na francouzským večeru jsem byla, ale letos bohužel ne, protože jsem měla návštěvu, ale na ně taky chodím no. Ty jsou taky pěkný, to se mi taky líbí.“
(respondentka 56 let, zaměstnanec)

Na otázky týkající se návštěvnosti na vyšší kultuře respondenti uváděli, že navštěvují divadlo v Týništi nad Orlicí, ale také dojíždějí do divadla do Hradce Králové či do Prahy. K docházce do kina se respondenti vyjadřovali také kladně. Za zmínku stojí i fakt, že někteří respondenti si stěžovali na to, že v Týništi není kino a musí dojíždět například do Hradce Králové.

„Škoda, že tady není to kino no, že musíme za kinem jezdit, no to mě mrzí. Takže já do kina taky chodím. (...) Mám kamarádku v Novém městě, tak k ní. Tam jezdíme s nima. Ona tam v kině pracuje, tak tam často jezdím, vždycky zajistí nějakou listek.“ (respondentka 56 let, zaměstnanec)

„Ale jakoby do kina jezdím (...) Třeba pětkrát do roka. (...) Do Hradce, do Hradce, a když tak třeba jedem za rodinou na Moravu, tak jezdíme do Zlína do Golden jako cinema.“ (respondentka 19 let, zaměstnanec)

„Ale to bylo bezva, když jsme chodili hodně do kina, i jako děti na pohádky, i jako dospělý, ale tady už taky není vlastně, protože teď těm mladejm by to asi nic neřikalo, ale my jsme tímhle žili (...) No teď se hodě jezdí do Pardubic, do Hradce do těch Cinestarů a tam je popcorn, že jo.“ (respondentka 69, důchodce)

Poslední otázka se zabývá kulturními aktivitami. Konkrétně zde bude rozdělení dle typologie občanů. Nejprve se zaměřím na město Týniště nad Orlicí a poté na vesnici Křivice. Mezi kulturní aktivity, které se pořádají v Týništi nad Orlicí dle výpovědí respondentů, patří aktivity pořádané kulturním centrem. Patří sem swingový festival, divadelní představení, posvícení, koncerty, plesy a hudební vystoupení. Další kategorií jsou akce pořádané Spolkem přátel města Týniště nad Orlicí. Ti každoročně pořádají francouzské večery a folkování na paloučku, to patří do kategorie hudba. Dále pak pořádají vlastivědné vycházky a tradiční Věžení, které je spojené s otevřením letního muzea pro veřejnost ve

Vodárenské věži. Dále spolek Band-a-SKA, který pořádá společně s kulturním centrem pálení čarodějnic a podílí se i na organizaci posvícení. Nesmím zapomenout ještě Mateřské centrum Ratolest, které pořádá akce menšího rázu pro děti předškolního věku. Pořádají si svoje pálení čarodějnic i rozsvěcení stromečku, ale vše se nese v duchu malé komorní akce pro maminky s malými dětmi. Další skupinou pořadatelů jsou akce pořádané základní uměleckou školou a domem dětí a mládeže. ZUŠ se podílí na organizaci Swingového festivalu Jardy Marčíka a dále pořádá vystoupení svých žáků v kulturním centru. V DDM jsou pravidelné akce, například vánoční jarmarky a bazárky. V historii byl velmi kulturně založený i kostel. Kostel pravidelně pořádal kulturní aktivity jako je zabíjačka, moto žehnání pro motorkáře, rockové koncerty a rokové mše. Nyní už tomu tak není. V poslední řadě musím ještě zmínit městskou knihovnu, která pro veřejnost pořádá různé kulturní aktivity, ať už to jsou besedy nebo různé odborné přednášky či výstavy.

„Tak ta věž pořádá jako kulturní nějaký akce, i do vodárny se dá vlízt, a dole je krámeček, tak to bych taky určitě doporučila všem. Ten kulturní dům má opravdu spoustu akcí, takže když nechodím já, tak to je výjimka, jinak hodně lidí chodí do toho kulturáku. Jsou tam různé divadelní scénky i plesy se pořádají. Což jsem zapoměla, že se vlastně pořádají fotbalové plesy, hasičské plesy v Týništi, který jsou hodně vyhlášený, hodně lidí jezdí.“ (respondentka 24 let, mateřská dovolená)

„Před 20 lety se to ubíralo tímhle směrem. Když jsem byl mladej, tak ta kultura byla řízena trochu jinak. Byla kulturní rada, ta se scházela každé týden. Ty určovali, jako se budou hrát divadla, daleko víc toho. Divadelní odbor Jirásek se hrál víc, byli v produktivním věku, byli zaměřený na operety. Ale nedá se to říct, že by se to tak razantně změnilo, je to tak, asi si myslím, že to v Týništi docela funguje, jak ta kultura, tak sport.“ (respondent 74 let, důchodce)

„Ve městě Týništi předcházející páter, který byl velmi kulturně založený a kostel žil. Nejen kostel, ale i farní prostory žily, poměrně velkým společenským životem, počínaje bohoslužbami a konče křtem motorek pro motorkáře, rockovými

koncerty, rockovou mší. Což jsou takové trošku okrajovější, jakože zajímavější věci, ale kostel byl, kostel s předcházejícím farářem opravdu nebo ta farnost opravdu žila, lidi tam rádi chodili. Farář pořádal besedy s různými známými osobnostmi, protože i on byl známý v širším pojetí po republice taky, takže měli jsme v minulosti kostel a farnost navštěvovanou poměrně dost. V kostele se pořádaly svatby i pohřby. V současné době nemám až takový přehled, ale ten společenský život po stránce farnosti nijak dvakrát nevidím.“ (starosta města)

Kulturní aktivity v Křivicích se nesou v mírnějším a spíše komornějším rázu. Na pořádání akcí se podílí ve většině případů osadní výbor a místní maminky. Pár aktivit pořádá i TJ Sokol a SK Ontáριο. V minulosti tu kulturu pořádali nadšení dobrovolníci. Kromě fotbalu tu byly vyhlášeny i letní slavnosti. Hasiči v Křivicích taky měli velkou zásluhu na pořádání aktivit. Pořádali taneční zábavy a plesy. Dříve pořádali hasiči i čarodějnice. Dnes tyto akce pořádá osadní výbor. Mezi aktivity patří posvícení, pálení čarodějnic, letní slavnosti, masopust, Tříkrálová sbírka, dětský den, loučení s prázdninami, koncert v kostele sv. Vavřince, Halloween, Mikulášská besídka a na závěr vánoční besídka.

„Byli tam dobrovolný hasiči, kteří skutečně se tomu věnovali. Pořádali i zábavy taneční (...).“ (respondent 72 let, důchodce)

„No měli to jako fotbalisti a ty maminky, ale teď si nemůžu vzpomenout, co za akci to bylo, byli jsme tam s dětma právě a ty tam různě soutěžily, a pak za to vždycky dostanou nějakou odměnu, ta vesnice Křivice obzvlášť tam jsou prostě ty maminky aktivní.“ (respondentka 67 let, důchodce)

„Vím, že se tam hraje fotbal a lidi se tam scházejí na fotbal. A tam jako kulturní akce to je, to si myslím, že se dá brát. Slaví se tam posvícení, tuším, že i na, na, byli jsme minule pozvaní s kapelou na hřišti a vlastně vškerý akce, co tak jako mám informace, tak se odehrávají na hřišti. Takže tam je to posvícení, potom tam je ten masopust, když jde ten masopustní průvod, což je jako super. To třeba v Týništi vůbec není a jinak.“ (Respondent 28 let, OSVČ)

„No tak nejprve bych zmínila Tříkrálovou sbírku, ta probíhá v lednu. Většinou to je na domluvě maminek, které chodí se svými dětmi. Většinou jdeme dvě skupiny a na konci si dáme u jedné z maminek všichni společně polívku a kávičku. Občané předem informuje letáčkama, které dostanou do schránek. Ještě pak visí letáčky na nástěnkách a občané dostávají i informace formou sms nebo mailu.“ (předsedkyně osadního výboru)

4.6 Shrnutí výsledků

Na základě provedených rozhovorů mohu shrnout obecnou sociálně-kulturní charakteristiku města Týniště nad Orlicí a jeho přidružené obce Křivice. V této části shrnu i odpovědi na čtyři předem položené výzkumné otázky.

Na hlavní otázku „Zda se liší kulturní aktivity občanů v porovnání obyvatel města a obyvatel venkova?“ – lze odpovědět, že ano. Ve městě Týništi nad Orlicí se do fungování kultury zapojuje více organizátorů než v Křivicích. V Týništi to jsou spolky jako Band-a-SKA a Spolek přátel města Týniště nad Orlicí. Dále pak kulturní centrum, základní umělecká škola a soukromí organizátoři. V Křivicích se na organizaci podílejí spolky jako SK Ontario a TJ Sokol Křivice a velkým organizátorem je Osadní výbor Křivice. Z toho lze vyvodit, že ve městě je větší možnost pořádání kulturních aktivit pro občany, než tomu je na venkově. Křivice povětšinou pro svoje obyvatele pořádají tradiční a komornější akce, zatímco v Týništi jsou akce větší a více navštěvované.

Je pravda, že se na venkově spíše dodržují tradice než ve městě?

Při zpracování první výzkumné otázky lze tedy odpovědět tak, že v dnešní společnosti jsou patrné rozdíly v dodržování tradic. Jak lze z rozhovorů usoudit, tak většina respondentů má názor takový, že vesnice a malá městečka si zachovávají jistou přátelštější atmosféru, než je tomu ve větších a anonymních městech. V dodržování tradic jsou podle respondentů ve výhodě obce menšího charakteru, kde se lidé více znají a mají k sobě blíž.

Na otázku „*Které tradice dodržují ve svých rodinách?*“ převažuje domněnka, že generace mladého a středního věku dodržují tradice ve svých rodinách více než generace starší. Starší generace svátky a tradice moc nedodrží nebo jen symbolicky, je to zapříčiněno převážně tím, že mají už odrostlé děti a nemají důvod být tak pečliví v dodržování tradic jako tehdy, když měli malé děti, kterým chtěli zpříjemnit rok.

A poslední „*Jak podporuje obec zachování tradic?*“ Město Týniště nad Orlicí je, dle mého názoru a názoru respondentů, na tom s podporou kultury dobře. V Křivicích oproti městu Týništi mají rozmanitější množství tradic, které podporují a dodržují. Je to převážně zapříčiněno menším počtem obyvatel a větším rodinným prostředím, ve kterém se tradice snadněji udržují než ve větších městech.

V jakých kulturách se spíše liší město a venkov?

Z odpovědí respondentů je patrné, že rozdíly v kulturách a kulturním životě ve městě a venkově jsou. Na venkově se pořádají akce spíše komornějšího rázu, než tomu je ve městech. Na venkově se spíše dodržují zvyky a tradice a s tím spojené akce. Například masopustní průvod. S Velikonocemi spojená klučičí a holčičí koleda, která se většinou pořádá jen na vesnicích. Ve městě jsou jen ojedinělé případy, kdy obyvatelé slaví holčičí koledu. Na vesnicích se většinou více dodržuje i oslava 1. máje. Občané staví májky a na počest se dělají různé oslavy. V okolních vesnicích, když opomenou Křivice, tak se dodržují lampionové průvody a v některých vesnicích mají i tradičního Jidáše. Takže na tuto otázku musím odpovědět ano, liší se, a to převážně v druhu akcí. Akce jsou menší, komornější a více rodinné.

Jaké instituce se podílejí na fungování kultury?

Z výsledku výzkumu je patrné, že fungování kultury ve městě Týništi nad Orlicí zastávají spolky jako Band-a-SKA a Spolek přátel města Týniště, kteří organizují poměrně dosti navštěvované kulturní akce. Mezi akce patří pálení čarodějnic, rozsvěcení stromu, francouzské večery a jiné. I když tyto spolky

nemají velkou finanční podporu od města, i přesto se nenechají odradit a jsou uznávanými pořadateli akcí ve městě. Obyvatelé jsou s nabídkou a rozmanitostí akcí spokojeni, to dokazuje i poměrně velká účast na jejich akcích. „*Takže hlavně dělat to opravdu v tom duchu dobrovolnictví, to, co vás těší, máte nějak koníček. Tak to děláte, co předáte, předáte. Když to prostě nebude mít takovou odezvu, tak hlavně si z toho nic nedělat. Takhle asi.*“ (předseda spolku přátel)

V Křivicích se na fungování kultury zapojují spolky jako SK Ontáριο a TJ Sokol Křivice. Dalším velkým tahounem je Osadní výbor Křivice, který má na starost kulturní dění v obci. Některé akce jsou finančně podporovány městem Týniště nad Orlicí. V Křivicích se v hojném počtu na vymýšlení a utváření akcí podílejí maminky místních dětí, které to dělají ve volném čase a převážně pro svoje děti.

Jaká je popularita kulturních akcí mezi občany?

Ke zjištění popularity kulturních akcí mezi občany mi také jistě dopomohl fakt, že já sama se kulturních akcí ve městě Týništi účastním, takže mohu i ze svého pohledu říci, že Týniště nad Orlicí je kulturně založené menší městečko. Hojně navštěvované akce, aspoň za poslední roky jsou divadelní představení a hudební akce. Z mého pohledu se nemohu zbavit domněnky, že občané Týniště nad Orlicí mají srdcem nejbližší k hudbě a divadlu. Zmínila bych odpověď na otázku týkající se účasti na kultuře od pana starosty: „*Já myslím, že ano. Je to dlouhodobá věc. (...) Myslím si, je oblíbený právě místní ochotnický spolek, je oblíbený Big band, který provozuje základní umělecká škola a který je vlastně pilířem swingového festivalu, takže to je značně navštěvovaná kulturní záležitost. A to je všechno.*“ (starosta města) Ještě bych v souvislosti s Týništěm chtěla zmínit velmi stručnou, ale jasnou odpověď paní ředitelky z městské knihovny: „*že prostě Týniště kultura, to žije.*“ (ředitelka knihovny)

V Křivicích je nabídka kulturního vyžití veliká. Mezi nejpopulárnější akce, které jsou navštěvovány i lidmi z okolí, jednoznačně patří masopust. Dále pak akce typu posvícení a dětský den. Z Křivic občané navštěvují hojně divadelní

akce pořádané kulturním centrem v Týništi a také každoročně pořádaný swingový festival.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit odpověď na primární otázku, zda se liší kulturní aktivity občanů v porovnání obyvatel města a obyvatel venkova. Na tuto otázku můžu odpovědět, ano liší. V obou zmíněných obcích je kulturní život velice pestrý díky schopným lidem, kteří se o kulturní život starají. V Týništi nad Orlicí je nabídka aktivit od organizací jako je Kulturní centrum, Základní umělecká škola, Spolek přátel města Týniště nad Orlicí, Dům dětí a mládeže, Band-a-SKA a Mateřské centrum Ratolest. Tyto organizace mají pod svojí záštitou veškeré kulturní dění v obci. V Křivicích jsou na tom o poznání hůře, nemají tolik organizátorů jako Týniště. Veškerou kulturu tam tvoří osadní výbor a poté spolky jako SK Ontáριο a TJ Sokol Křivice. V historii pořádali akce i hasiči, ale ti se z nedostatečné finanční podpory zrušili, ostatně jako na spoustě vesnic po republice a s tím se i kulturní život razantně na nějakou dobu, než se o to postaral někdo jiný, omezil. Město oproti venkovu disponuje většími možnostmi pro utváření a pořádání kulturních aktivit pro občany. Na venkově nejsou možnosti takové. Možnost pro utváření akcí v Křivicích je pouze na fotbalovém hřišti, v budově bývalé školy či kostele.

Participace občanů na venkově je větší než ve městě. Na venkově se lidé dokáží lépe spojit a udělat si, sice v komornějším duchu než ve městě, pěknou akci. V Křivicích je hodně rodin s malými dětmi, tak asi i z toho důvodu se dodržují a znovu ožívují tradice, jako je masopust, více než v jiných obcích z mého okolí. Jsou tu především schopní rodiče, respektive maminky dětí, které pro svoje ratolesti vymýšlejí, s podporou organizací, a připravují zajímavé akce, které se s postupem času stávají akcemi tradičními.

Když porovnáím tyto dvě obce s obcí Vnorovy, která leží na jihovýchodní Moravě, mohu poukázat na větší rozmanitost tradiční kultury a větší míru dodržování tradičních zvyků na jižní Moravě. Konají se zde akce, jako krojované hody, poutě, liturgické průvody o svátku Těla a Krve Páně, Velikonoce, setkávání u cimbálové a dechové hudby. Toto je jen výčet kulturních aktivit, které obec nabízí. Může to být důsledek tradičnějšího způsobu života, který je určován

větším podílem zemědělství v porovnání s regionem severovýchodních Čech. Druhou důležitou skutečností je vyšší míra religiozity obyvatel Moravy, což se přímo projevuje větším významem náboženských tradic, jako jsou např. liturgické průvody. Důsledkem vyšší religiozity oproti Čechám je vyšší podíl tradic v socializaci mládeže, která se projevuje tím, že i mladí lidé si zakládají na dodržování tradičních zvyků.

Dovršila bych to větou starosty „*O zvycích tvrdím, že by se měly dodržovat, že by se měly ctít, protože to lidskou společnost spojuje a k tomu ještě určitě na závěr řeknu, že ta společnost, která je v dnešní době, je značně rozpolcená, značně rozdělená, tak možná k návratům, k těmto hodnotám ve společnosti by to prospělo, aby zase ti lidé fungovali víc spolu než proti sobě.*“

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Použitá literatura

- Brugger, Walter. 1994. *Filozofický slovník*. Praha: Naše vojsko.
- Disman, Miroslav. 2002. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum.
- Giddens, Anthony. 2000. *Sociologie*. Praha: Agro.
- Golka, Marian. 2007. *Socjologia kultury*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar“.
- Hendl, J. 2005. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Jančář, Josef, Jan Krist, Václav Soukup. 2011. *Proměny Slovácka: (lidová kultura – od feudálního poddanství k postmodernímu společenství)*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury.
- Koldinský, Libor a kol. 2002. *Týniště nad Orlicí město v lesích: historie města slovem i obrazem*. Týniště nad Orlicí: Město Týniště nad Orlicí.
- Kroeber, A. L., C. Kluckhohn. 1952. *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions*. Cambridge: Mass.
- Maříková, Hana, Miloslav Petrušek, Alena Vodáková. 1996. *Velký sociologický slovník: I. svazek, A-O*. Praha: Karolinum.
- Osborne, Richard, Borin van Loon. 2007. *Sociologie*. Praha: Portál.
- Patočka, Jiří, Eva Heřmanová. 2008. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI Publishing.
- Patočková, Věra, Daniel Čermák, Kateřina Vojtíšková a kol. 2012. *kultura v krajinách České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i.

Škarbelová, Simona, Jarmila Neshybová, Jaroslav Rektořík. 2007. *Ekonomika kultury a masmédií*. Brno: Masarykova univerzita.

Internetové zdroje a elektronické dokumenty

Arts lexikon. 2014. Kultura (Culture). Arts lexikon. [online] [1.5.2019] Dostupné z: <http://www.artslexikon.cz//index.php?title=Kultura>.

Arts lexikon. 2016. Tradice (tradition). Arts lexikon. [online] [cit.10.1.2019] Dostupné z: <http://www.artslexikon.cz//index.php?title=Tradice>.

Bararová Grzywa, M. 2001. Téma – Financování regionální kultury. Moderní obec. [online][cit. 20.2.2019]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/tema-financovani-regionalni-kultury/>.

Gonzálezová, M. 2018. Ze statistického šetření kulturně vzdělávací, zájmové umělecké a mimoumělecké činnosti na území České republiky. Místní kultura. [online][cit. 5.1.2019] Dostupné z: <http://www.mistnikultura.cz/ze-statistickeho-setreni-kulturne-vzdelavaci-zajmove-umelecke-a-mimoumelecke-cinnosti-na-uzemi-ceske>.

Kučerová, L. 2016. Podpora umění a kultury v regionech v České republice. Místní kultura. [online][cit. 5.1.2019]. Dostupné z: <http://www.mistnikultura.cz/podpora-umeni-a-kultury-v-regionech-v-ceske-republice>.

Lechmann, D. 2018. „Známe nejlepší knihovnice Královehradeckého kraje roku 2018“ Místní kultura. [online][cit. 15.3. 2018] Dostupné z: <http://www.mistnikultura.cz/zname-nejlepsi-knihovnice-kralovehradeckeho-kraje-roku-2018>.

Motyčka, M. 2010. „Kulturní koncepce obce Vnorovy.“ Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Ústav hudební vědy [online][cit. 26.4.2019]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/qfvz5/Kulturni_koncepce.pdf.

Nováková, K. 2016. „Občanská společnost v menším městě.“ Hradec Králové: Filozofická fakulta Královehradecké univerzity [online][cit. 26.4.2019]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/mkubu9/STAG86292.pdf>.

Wala, L. 2011. „Rozvoj vzdělávání žáků karvinských základních škol v oblasti cizích jazyků.“ Karviná – Ráj: ZŠ Sokolská [online][cit. 20.4.2019] Dostupné z: <http://otevrene-dvere.eu/data/clanky/719/files/Kultura.pdf>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 rozhovor

Respondent 24 let, žena na mateřské dovolené

Rozhovor probíhal u respondentky doma, dopoledne, v přítomnosti roční holčičky

T: Takže nejprve se tě musím zeptat, zda souhlasíš s tím, že budeš nahrávána.

R: samozřejmě

T: A že to bude použito k mé bakalářské práci

R: souhlasím

t: Dobře. Takže... Jaké tradice dodržíš ve své rodině? Nebo jste kdy dodržovali?

R: **No tak určitě dodržíme Vánoce. Asi jako každéj jinej dodržíme Vánoce. Potom Velikonoce, to dycky barvíme vajíčka a dostáváme i pomlázkou přes zadek, ale holčičí koledu jsme dodržovali, když jsme byli malí, ale teďka už jí nedodržíme, že bysme chodili.**

T: ehm

R: **Pak Mikuláše dodržíme. Že i balíčky dostáváme a pak dodržíme, když tak přemýšlím... Den matek dodržíme. Když je. Tak dycky dáváme mamce něco ke Dni matek, a to je asi všechno co mě teď napadá.** (Dětský pláč)

T: A souvisej s tím nějaký rituály, co třeba děláte o Vánocích a...

R: **O Vánocích dycky večer jakoby chodí Ježíšek. Dycky po večeři. Dycky k tomu pouštíme Tři oříšky pro Popelku, když je dávaj. Což je dávaj.**

T: to jo, vždycky v osm.

R: **A před večeří vždycky chodíme na procházku. (dítě křičí) a dárky rozbalujeme tak... že je vždycky rozbalí jeden, pak druhý a takhle si to točíme, že nerozbalujeme najednou.**

T: ahm. A třeba nějaký jako o víkendu, třeba jako když máte, třeba jako společně večeříte, nebo

R: děláme

T: co děláte prostě pravidelně třeba v rodině

R: o Vánocích?

T: no jako celkově

R: celkově jako

t: no

R: **ne, neděláme nic pravidelně**

T: ne? (smích)

R: **ani o víkendu, že bysme měli nějaký rodinný večere nebo obědy to vůbec ne. To čas od času, že se domluvíme. Třeba když jsou nějaký narozeniny.**

T: ehm

R: tak dáme společnej oběd, ale jinak emn

T: **Takže myslíš si, že je pravda, že si na venkově víc dodržují tradice než ve městě?**

R: **no to si myslím teda určitě. Protože přeci jenom na tom venkově jsou lidi takový víc pospolu**

T: ehm

R: **třeba na vesnici, že se znaj. Takže se třeba domluvěj a třeba masopust a tak (dítě se dusí :D) ... tak si myslím, že tam jsou určitě dodržuje víc.**

T: jjjo

[2:46] T: Takže třeba, když bys vzala tady Týniště, jakože město, tak to bude určitě jako slabší teda než někde jakoby

R: než třeba v Olešnici

T: jo... dobře.... A jestli záleží třeba i jako na velikosti tej vesnice? Jestli třeba v menší vesnici to bude ještě víc intenzivnější, než...

R: **tak to si myslím, že asi určitě jo, protože přeci jenom tam se ty lidi znaj ještě víc než v tý velký vesnici. Když je třeba vesnice o 50 lidech, tak se to tam dodržuje víc. Třeba i Den dětí, že si slavěj. Třeba jako víc pospolu a že se dělají víc ty tradice, protože v menších lidech se se dohodnou víc, než když je hodně lidí, žejo.**

T: tojo. No a kdybychom se teď zaměřili na Týniště, jakožto ty jako občan Týniště, tak ... eee... jaký si myslíš, že jakoby tady je v tom Týništi jsou

jakoby... co tady ty lidi jakoby dodržujou? V tom Týništi nebo co se tady jako podporuje jo, co tady prostě jakože frčí, když se to tak řekne.

R: frčí ... **no dodržujou se tady čarodějnice, každoročně. Byly vždycky u Kulatý Báby čarodějnice**

T: ehm

R: Letos už budou vlastně veliký na náměstí

T: to jo no, to bude velký

T, Vohnouti tam budou (smích)

R: noo, tak to bude jako fakt pecka. **Pak tři králové choděj. Rozsvěcení stromečku je pravidelně každéj rok.**

T: tam se i zpívá, žejo?

R: **Ohňostroj. No tam žejo dycky školka vystupuje, zuška vystupuje. Pak se tady vlastně pořádá každéj rok zuš pořádá nákej ten festival... tedka nevím, jak se jmenuje**

T: Janáčka myslím

R: **no ten Swingovej festival tady je pravidelně každéj rok**

T: a chodíš tam? Nebo byla jsi tam?

R: Dycky jsem měla volný vstupenky, jakožto žák zušky, ale nikdy jsem tam nebyla.

[4:44] T: Takže teda jako žák zušky, účastnila ses nějakých akcí, hrála nebo?

R: **hrála**

t: nebo hraješ ještě?

r: **už ne, nojo vlastně hraju. Každý rok o Vánocích v kostele. Hrajeme Rybovu mši, a to nejenom v Týništi, ale i v okolních městech.**

T: No tak, když jsme ještě u toho kostela, Tak co tady ve městě pořádá, jakože kostel za akce?

R: **Tak to nemám zdání, jelikož nejsem věřící, takže takovýhle věci jdou trošinku jako mimo mě**

T: jasný... A jakej máš názor na tradice jako křest, svatba a pohřeb? Myslíš, že to je jakoby bráno jako jinak, než to bylo bráno dřív nebo je to furt jakoby stejný?

R: **noo myslím si, že pohřeb se nezměnil. Pohřeb pořád jako lidi jsou na tom**

stejně, co se týče svatby, tak si myslím, že od toho docela upouští, že jako hodně lidí má názor, že to je jenom papír. Nic jiného. A křestu je podle mě míň, než bývalo. Dřív se křtil podle mě skoro každé a od teďka se to už moc nevidí, že by byl někdo křtěnej.

T: to jo, no. No a ty svatby, myslíš, že jakoby dělaj se i tady v kostele nebo spíš se to dělá na úřadě?

R: **No, abych pravdu řekla, tak jsem ještě nikdy neviděla křest eee svatbu v kostele. Dycky jsem viděla jenom na úřadě.**

T: no teďka taková jako další otázka, jak bys popsala život ve městě?

R: Tady v Týništi? Nebo jako můj život ve městě?

T: noo... v čem se třeba liší než jako život na vesnici? Jaké jsou jistě specifika?

R: No tak specifika třeba životu ve městě je dobrý, že má všechno člověk u nosu. Že muže do krámu, může do školy, může do zušky, nemusí nikam dojíždět. Máme tu nádraží, autobus, všechno prostě. Když člověk žije ve vesnici, tak na vlak musí většinou dojít, když tam teda nejezdí, což na vesnici většinou nejezdí, že musí někam jinam do jináčích vesnic nebo města. Autobus jakžtakž jezdí, ale moc ne, není tam většinou obchod, třeba jenom nějaká malá samoobsluha. Takže musej dojíždět, žejo, k lékaři se většinou musí dojíždět. Takže jako tohle to je mnohem lepší ve městě, tahlenctá dostupnost než ve vesnici. Zás na druhou stranu je ve vesnici příroda, člověk tam v klidu může jít ven. Většinou jsou to baráčky se zahradama. Ve městě je zase větší ruch.

T: a třeba, když si vezmeme třeba tu kulturu teda ten kulturní život jakoby ve městě a na vesnici? Jestli se to nějak liší nebo podle tebe v čem jsou ty rozdíly a..

R: **tak vesnice si myslím, že nepořádaj takový ty větší akce. Jako třeba tadycty čarodějnice. Tam jsou třeba menší. Jako pořádaj, ale v menším, že nemaj zase takové možnosti třeba sponzory, že ve městě víc člověk sežene sponzory takovýchle akcí. Ve městě zase na jednu stranu, si myslím, že to, že na vesnici ty lidi držej víc pospolu. V městě se kolikrát nezná ani soused se sousedem.**

T: to jo, no, to je pravda

r: ve vesnici, jo, že to takový víc přátelšt'... rodinný než ve městě

T: a tedka se zaměřím na tebe, co tě třeba z oblasti jako kultury zajímá, v čem, co třeba ráda navštěvuješ? Co tady v tom Týništi navštěvuješ? Nebo jestli chodíš někam do divadla, do kina?

r: V Týništi navštěvuju, byla jsem párkrát v divadle na vystoupení, kulturním. Potom ... já toho moc nenavštěvuju. Chodím jenom do zušky, sem chodila kdysi hrát, ale jako že já zrovna moc na ty kulturní akce moc...

T: a třeba tady kino v týništi, byla jsi tam někdy?

R: se školou, ale to už nefunguje

t: nefunguje?

r: hmm

[9:01] r: když fungovalo, tak jsme tam chodili se školou, ale že by jsem tam šla sama, tak to ne

T: aha

r: ale většinou jsem spíš byla na nějakým koncertu, to jsem chodila to jo

T: tady hodně funguje ten kulturní dům, žejo

R: no, kulturní dům. Pak u věže, žejo. Věž pořádá třeba nějaký ty francouzský večery, tam jsem teda nebyla, ale měla jsem tam jít, ale to je jako moc chválený. No a ty čarodějnice, to jako jo, ale že bych chodila jako vyloženě do divadla na nějaký představení, to ne, ale pořádá se tady toho hodně.

T: mmm ... a zapojuješ se nějak tady jako do toho fungování v tom městě, seš třeba členem nějaký jako organizace nebo nějakýho spolku?

R: to nejsem, ničeho členem. V ddmku. Máme tu dům dětí a mládeže, tak tam jsem kdysi dělala vedoucí na táboře, nebo když jsem ještě měla čas, takže jsem tam chodila, třeba když bylo město plné strašidel, takže jsem třeba dělala strašidlo. To jo, jako skrz tohle sluníčko, přes ten dům dětí a mládeže to jo, ale jinak ne.

T: takže vlastně jenom s tou zuškou, tam hraješ o těch Vánocích a jinak všechno

[10:20] T: no a třeba jaký aktivity navštěvuješ tady jako v Týništi, co je jako čeho se účastníš, co tě třeba baví a tak?

R: No tak třeba jsme chodili na stadion běhat nebo hrát volejbal. Protože

tady máme krásnej stadion novej udělanej, takže tam. Ale jinak jakože, že bych chodila hromadně na nějaký aktivity, tedka vlastně Fit mamí

t: ehm

r: co jsem dojíždí paní, tak to chodím

t: ehm, pravidelně nějak?

r: no, pravidelně (smích) a v létě o to víc pravidelně s kočárkem ven, takže to. Ale jinak že bych chodila... **jo a vlastně tady máme ještě Ratolest, na to jsem úplně zapomněla. Vlastně pro děti a tam chodíme pravidelně každý úterý od 10 hodin si hrát, což je jako super, že tady je taková možnost i takhle s malýma dětma.**

t: to jo a třeba ... jak třeba probíhá to rozsvícení stromečku, ta akce? Má to nějaké svoje specifika?

r: **no já, abych se přiznala, tak tak jsem na rozsvícení stromečku nebyla od školky. Kdy jsem tam naposled vystupovala :D**

T: áha (smích)

R: **ale z doslechu vím, že tam vždycky vystupují právě ty děti z té školky třeba zpívají, pak je nějaký proslov, pak zase zuška něco předvede. Pak většinou mažoretky hodně bejvaj na nějakých takovýchle akcích. Takže tak no. Ale byla jsem na... na ohňostroji, takže ten vím, jak probíhá. To je dycky proslov vlastně starosty, pak místostarosty možná, i letos tam někdo mluvil taky, ještě nikdo jinej než místostarosta, abych pravdu řekla tak nevím, kdo to byl.**

t: ehm

r: **ááá pak se pouští ohňostroj**

T: a do knihovny sem třeba chodíš? Navštěvuješ knihovnu?

R: **Kdysi jsem chodila**

T: taky k Dubu?

R: **tady U Dubu je knihovna a kdysi jsem chodila, ted'ka už tam nechodím, ale jakože knihovna je to veliká, je tam vlastně dětské oddělení i dospělácký oddělení a je tam hodně knížek, hodně lidí si tam chodí půjčovat knížky.**

T: A nějakou přednášku, co pořádají, nebo nějaký besedy. Byla jsi někdy na

něčem takovým?

R: **Byla jsem jednou, když tam byly nějaký obrazy, a to právě se zuškou, že jsme tam hráli.**

T: jojo... No a co děláš jinak ve volném čase jinak? Když máš teda no... (smích)

R: **Když mám volný čas (smích) tak chodíme třeba běhat do lesa, jakože s tatškou a mamkou, že se jdeme třeba proběhnout, protože všude okolo je les, takže se člověk jakoby vyvětrá. Nebo jezdíme na kolech, tady je vlastně cyklostezka, krásná nová je. Jak na Hradec, tak i na Kostelec, takže jezdíme třeba na kole. Nebo jak je tady ten stadion, tak si jdeme občas zasportovat tam. Nebo se jdeme prostě projít, třeba do Billy :D Máme tu Billu i Penny (smích) takže je to super.**

T: no a byla jsi někdy na nějaký třeba akci ve vedlejších vesničkách?

R: **Jezdíme právě do Olešnice, co je vedle. Tak jezdíme na kácení máje prvního května, což jako je tam úžasný, protože tam hrajou i scénku, je to sranda. Pak se pokácí májka, kterou i hlídají přes noc, takže fakt tu tradici dodržují. A tak se pokácí májka a děti si běžej pro ty různé střapce, co tam jsou na tom**

T: aha

R: **navěšený. Je to vždy na sportovišti, kde je i hospoda, takže si člověk může dát něco k pití k jídlu, takže opravdu je to super. Většinou je i pěkně, takže tam přijedeme na kolech, že nejedeme autem a o to je super.**

T: a v Týništi tady žádná taková akce není?

R: Tady nikdy kácení májky nebo prvního května nikdy nic nebylo, nebo aspoň o tom nevím, že by něco takového tady bylo

t: takže ani nic se tady nepořádá na toho prvního května

R: **ne, já si spíš myslím, že to je fakt ... vím jenom o Olešnici, že by to pořádala tady nejbliž. Že třeba stojí májka v Albrechticích, to jo. Ale v Týništi ani májka nikdy nestála.**

T: a třeba masopust, účastnila ses někdy masopustu?

R: nikdy

T: **jako vím že se dělá v Křivicích**

R: jako ani jsem nikdy ... to ani nevím, že se tam dělá. Já jsem třeba ani nevěděla, že se dělá v Horním Jelení, tam jsme jeli a tam zrovna masopust šel, ale v Týništi nikdy masopust nebyl.

T: no a teďka taková obecná, nebo obecná... Jaký kulturní aktivity může nabídnout Týniště tady jako občanům nebo okolí, prostě lidem jako z okolí? Co bys jako vypíchla, co tady prostě jako ty hlavní, na co bys je pozvala jakoby někoho?

R: **určitě bych pozvala na ty čarodějnice, to jako fakt jako z okolí.**

T: to je velký nebo to bude

R: **pak ta věž pořádá jako kulturní nějaký akce i do vodárny se dá vlézt a dole je krámek, tak to bych taky určitě doporučila všem. Ten kulturní dům má opravdu spoustu akcí, takže když nechodím já, tak to je výjimka, jinak hodně lidí chodí do toho kulturáku. Jsou tam různé divadelní scénky i plesy se pořádají. Což jsem zapomněla, že se vlastně pořádají fotbalové plesy, hasičské plesy v Týništi, který jsou hodně vyhlášený, hodně lidí jezdí.**

T: i z okolí asi

R: **i z okolí ano přesně, takže to jako bych určitě vypíchla, to je super. A co se jako ještě pořádá, tak je to běh pralesama, nebo Týnišťskými pralesy, že se u Dubu běhá v lese a tam jezdí hodně lidí i jakoby tady nějaká nejstarší paní nebo pán, sportovec nebo sportovkyně, jakože běhá a to jako klobouk dolů, protože jim je asi 80 let a běhá.**

T: to je dobrý no. No ... aaa ... na co bych se tě ještě zeptala. Myslíš si, že tady v Týništi jako něco chybí, co by se tady třeba mohlo zavést?

R: třeba koupaliště by tu mohla udělat, pořádný

T: a třeba jako nějakou akci, o kterou bys měla zájem? Ráda bys jí třeba navštívila, třeba jako je ta májka, třeba něco takového?

R: **to by bylo dobrý, něco takového. Třeba ta májka je akce, která je moc pěkná toho prvního května, ale jinak si myslím, že jakoby Týniště, co se týče kulturních akcí a nějakého vyžití je dostačující. Co třeba tady není a je třeba v Kostelci, tak je velká pouť. Tady je dycky malá pouť, ale v Kostelci je vyhlášená, že tam jsou i různý jarmarky tam pořádají. A jsou tam třeba**

řemeslníci.

T: což by tady třeba mohlo být, tady na to ty prostory i jsou

R: jsou no, přesně. Jako třeba trdelník a takovéhle prostě věci, co se tady jen tak jako nevidí.

T: A cirkusy se tu pořádají nebo už ne?

K: **Cirkus tu jednou nebo dvakrát do roka bývá, ale už to moc lidí nenavštěvuje. Já osobně cirkusy nemám ráda**

T: taky už to hodně upadá no... ještě jsem se chtěla na něco zeptat... A kdo tady ty akce **organizuje, spíš třeba spolky nebo jestli to jde z města.**

R: já si myslím že spíš spolky

T: spolky jo

R: **třeba zuška, kulturní dům a takhlenc. Pak ty větší jako rozsvěcení stromečku**

T: a pak třeba i kulturní výbor?

R: něco takového tu myslím je takže a ohňostroj a tyhle velké věci tak to pořádá město

T: joo

R: a i letos pořádalo město něco na náměstí, nějaký koncert, že tu byli až fakt par těch řemeslníků nebo takovejchle a to bylo moc pěkný, ale už nevím co to bylo za akci. Vlastně to bylo založení, to se slavilo

T: 100 let republiky?

R: 100 let republiky jo, tak na 100 let republiky tu bylo velký, jakože koncert a bylo to všechno na náměstí, to bylo pěkný. Akorát zrovna nevyšlo počasí.

T: **No a myslíš si, že Tyníšťáci, tady navštěvujou hodně tady ty akce nebo spíš je to jedno?**

R: jo myslím si že jo, že hodně navštěvujou

T: a lidi z okolních vesnic?

R: **to si myslím, že ne, že nejezděj**

T: jo, nejezděj. Spíš teda z toho města

R: jojo, místní no. Že to není zase tak veliký, že by o tom věděli.

T: třeba se to i tolik nerozhlašuje, takže kolikrát nepřijdou k informacím

R: no přesně

T: tak já ti mockrát děkuji za rozhovor

R: Není zač

Příloha č.2 kódovník

Soustava kódů		Okódované segmenty	Dokumenty
		388	13
Podpora kultury		3	2
Organizace kultury na venkově		6	3
Osadní výbor		2	1
Hasiči		2	1
Organizace kultury ve městě		5	2
Základní umělecká škola		4	2
Band-a-SKA		2	1
Kulturní centrum		11	4
Divadlo		4	2
Temno		1	1
Jirásek		1	1
Akce pro veřejnost		2	1
Kostel		2	1
Městská knihovna		4	3
Účast na akcích		2	1
Akce pro veřejnost		4	1
Fukce knihovny		3	1
Centrum ratolest		2	1
Dům dětí a mládeže		4	2
Spolek přátel města		6	5
Akce		2	1
Plány		1	1
Folkování na paloučku		2	1
Tradiční Věžení		4	2
Francouzské večery		1	1

Adlerův šmajd	3	2
Tradice	0	0
Rodinné rituály	10	6
Rodinné tradice	7	5
Den dětí	1	1
Halloween	4	4
Valentýn	5	4
Den otců	5	4
MDŽ	5	4
1. máj	7	6
Den matek	4	4
Mikuláš	2	2
Vánoce	10	6
Velikonoce	7	5
Kostel	3	3
Kostel v Křivcích	3	2
Pohřeb	4	3
Křest	8	7
Svatba	11	7
Dodržování tradic město x venkov	21	10
Historické tradice	6	2
Rozdíl ve velikosti	3	3
Tradice venkov	21	8
Posvícení	1	1
Loučení s prázdninami	1	1
Tříkrálová sbírka	1	1
1.máj	1	1
Den dětí	2	2
Fotbalové akce	1	1
Vánoce	1	1
Dlabání dýní/Halloween	2	2
Vánoce	2	2
Velikonoce/koleda	3	2
Pálení čarodějnic	3	1
Masopust	9	5
Tradice město	11	4

Vánoční ulička	2	1
Divadelní podzim	4	3
Swingový festival	8	5
1.máj	6	4
Posvícení	6	4
Cirkus	1	1
Běh pralesy	1	1
Plesy	1	1
Pálení čarodějnic	8	6
Oslavy konce roku	5	4
Vánoce	7	6
Participace na kultuře	8	4
Informovanost o plánovaných akcích	1	1
Účast na akcích	13	7
Plesy	1	1
Navštěvovanost akcí	5	3
Koncerty	1	1
Divadlo	17	8
Kino	8	5
Spokojenost s akcemi	3	2
Týniště	3	3
Chybí tu	2	2
Trávení volného času	9	6

Příloha č.3 propagace kulturních akcí

AKCE ZUŠ BŘEZEN A DUBEN

Akce ZUŠ březen

- V pondělí 4. března se koná **Žákovský koncert spojený s výstavou prací žáků výtvarného oboru**. Začátek koncertu je v 18.00 hodin v sále ZUŠ.
- V pondělí 18. března se koná **Žákovský koncert spojený s výstavou prací žáků výtvarného oboru**. Začátek koncertu je v 18.00 hodin v sále ZUŠ.
- Ve čtvrtek 21. března se koná v sále Kulturního domu **krajské kolo soutěže ZUŠ v komorní hře s převahou dechových dřevěných nástrojů**. Začátek soutěžního klání nejlepších souborů celého Královéhradeckého kraje bude v 8.00 hodin. Je zapotřebí podotknout, že náš kraj patří kvalitou mezi ty nejlepší i v celostátním měřítku, proto během celého dne uslyšíte soubory nejvyšší umělecké kvality.
- V pondělí 25. března se koná **Žákovský koncert spojený s výstavou prací žáků výtvarného oboru**. Začátek koncertu je v 18.00 hodin v sále ZUŠ.

Akce ZUŠ duben

- V pondělí 1. dubna se koná **Žákovský koncert spojený s výstavou prací žáků výtvarného oboru**. Začátek koncertu je v 18.00 hod. v sále ZUŠ.

Pořádají ZUŠ a SRPZUŠ.

- Ve středu 3. dubna se uskuteční samostatný **Koncert orchestrů ZUŠ**. Posluchačům se představí velký dechový orchestr a swingový orchestr – Bigbandata. Zároveň se jedná o absolventský koncert Kateřiny Musilové – žákyně sólového zpěvu. Začátek koncertu je v 18.00 hod. v Kulturním domě. Rezervace místenek v kanceláři ZUŠ v úředních hodinách. Pořádají ZUŠ a SRPZUŠ.

- V pondělí 8. dubna se koná **první klavírní recitál žáků ZUŠ**. Jedná se o absolventský koncert Dagmar Mimrové a Jiřího Vojtiška ze třídy p. uč. Bc. Marca Pascucci. Začátek koncertu je v 18.00 hod. v sále ZUŠ.

Pořádají ZUŠ a SRPZUŠ.

- V pondělí 15. dubna se uskuteční **Koncert komorních souborů**. Veřejnosti se představí soubory různých nástrojových obsazení. Začátek koncertu je v 18.00 hod. v Kulturním domě. Rezervace místenek v kanceláři ZUŠ v úředních hodinách. Pořádají ZUŠ a SRPZUŠ.

- V pondělí 29. dubna se koná **Žákovský koncert spojený s výstavou prací žáků výtvarného oboru**. Začátek koncertu je v 18.00 hod. v sále ZUŠ. Pořádají ZUŠ a SRPZUŠ.

zdroj: Zpravodaj města Týniště nad Orlicí, březen 2019

MĚSTO TÝNIŠTĚ STAGE

15:00 Marry B (rock/Jirkov)
16:30 Brass Avenue (world music/Praha)
18:00 Queens of Everything (punk-rock'n'roll/Praha)
19:30 Vyhlášení Miss Čarodějnice
20:00 Band-a-SKA (ska-pop/Týniště nad Orlicí)
21:30 **WOHNOUT**
(rock-world music/Praha)

zdroj: Facebookové stránky Čarodějnice Týniště nad Orlicí

PROGRAM 24. ROČNÍKU

Dva dny plné swingové hudby letos proběhnou 31.5. a 1.6.2019

Od 15.4.2019 máte možnost zakoupit si v kanceláři KD vstupenky v předprodeji za zvýhodněnou cenu:
DVOUDENNÍ 280 Kč (na místě 330 Kč),
JEDNODENNÍ 170 Kč (na místě 200 Kč)

PÁTEK 31.5.2019

- Bigbandata - swingový orchestr ZUŠ Týniště nad Orlicí
- Tanečný orchestr Valaská - Slovensko
- Chanson Trio CouCou - Pardubice
- The Georgia College Jazz Band - USA
- Jan Smigtmator & friends v pořadu "GERSHWIN 120" - Praha
- Band-a-SKA - pop, jazz a funky - Týniště n. Orl.

SOBOTA 1.6.2019

- Bigbandata - swingový orchestr ZUŠ Týniště nad Orlicí
- nChant Jazz - francouzské chansony z Hradce Králové
- Will Johns Trio - jazz z Velké Británie
- Brass Avenue - dechový showband - Praha
- Mladý týnišťský big band a Petr Vondráček - Týniště n. Orl./Praha

Zdroj: stránky kulturního centra

„Vánoce pro ulici aneb advent je již za dveřmi“

Vytvořme si společně příjemnou a srdečnou atmosféru blížícího se adventu.
Se svojí rodinou a blízkými můžete prožít krásné odpoledne, vypustit všední starosti, nasát vůni palačinek, svařeného vína a horké čokolády, zakoupit si drobné dárečky, společně se zapojit do tvořivých prací v Ježíškově dílně, a to vše za doprovodu kulturního programu Záků ZUŠ a hostů.

**25.
11.
2018**

TYRŠOVO NÁMĚSTÍ 25. 11. 2018

14:00	Slavnostní otevření „uličky“
14:15 – 14:30	Literárně - dramatický obor
14:40 – 14:55	Hudební obor
15:05 – 15:15	Taneční obor
15:25 – 15:40	MTBB a Martin Růža
15:50 – 16:05	Hudební obor
16:15 – 16:25	Taneční obor
16:40 – 17:00	MTBB a Martin Růža Slavnostní zakončení

Host: Mladý týnišťský big band a Martin Růža

Ježíškova dílna - zdobení perníčků a sčtených svícnů
výroba plátek a vánočních přání, aj.

Součástí programu je vánoční jarmark.

Akci pořádá ZUŠ Týniště nad Orlicí za finanční podpory města Týniště nad Orlicí.

Zdroj: internetové stránky ZUŠ

Osadní výbor, **TJ SKOK KŘIVICE** a SK Ontario
pořádá

MÁJOVÉ HRÁTKY

aneb
dětský den o něco dřív

kdy:
20. května 2017

kde:
fotbalové hřiště v Křivcích

program:

14-16h.
agentura Vosa jede
pořad plný soutěží, písniček a
další zábavy pro děti

17.00 h.
ASCARYA -
workshop, zonglování

20.30 h.
ASCARYA -
ohnivá show

Hudbu k tanci a poslechu po celé
odpoledne i večer zajistí DJ Čenda

Celodenní občerstvení zajištěno

přednáška s promítáním Argentina přednáška s promítáním

Městská knihovna Týniště n. Orli.
Čs. armády 937
www.knihovnatyniste.cz
telefon: 494 377 131, 724 108 059

vás srdečně zve na přednášku

Argentina Napříč botanickým rájem

Přednáška spojená s promítáním fotografií
proběhne ve výstavním sále Městské knihovny
v Týništi nad Orlicí

ve čtvrtek 25. května 2017 v 17 hodin

Na Vaši účast se těší Honza Doležal

přednáška s promítáním Argentina přednáška s promítáním

Zdroj: [www stránky města Týniště nad Orlicí](http://www.stranky.mesta.tynisteh.nad.orlici.cz)

Příloha č.4 fotografie

Zdroj: [www stránky kulturního centra](http://www.stranky.kulturniho.centra.tynisteh.nad.orlici.cz)

Pálení čarodějnic – autor Libor Koldinský

Vodárenská věž - autor: Libor Koldinský

Band-a-SKA - autor: Honza Ježdík

Karneval Ratoleš - autor: Jana Matušková

Holčičí koleda v Křivicích – autor: Simona Gavláková

Masopust v Křivcích – autor Simona Gavláková

Tři králové Křivice – Simona Gavláková